130 YIL ESKİŞEHİR TİCARET ODASI

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI DERGİSİ

Sayı: 134 Yıl: 41 Aralık 2023
ISSN 1300 - 3682

ESKİŞEHİR'DE NÜFUS VE KONUT

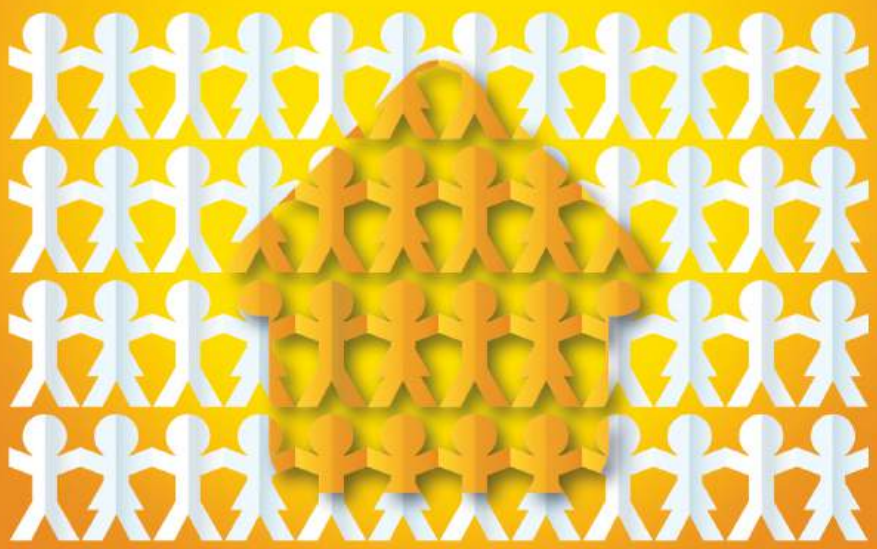

Gazi ÇELİK
Eskişehir Emlak Komisyoncuları Odası Başkanı

Kemal KARADAĞ
TURYAP Genel Müdür Yardımcısı

Prof. Dr. Fuat GÜLLÜPINAR
Anadolu Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Sosyoloji Bölümü

Mehmet Tuncay YILDIRIM
Gaziantep Ticaret Odası Başkanı
TOBB Yönetim Kurulu Üyesi

Didar Duygu ALTUNTAŞ
TMMOB Mimarlar Odası
Eskişehir Şube Başkanı

VEHBİ KOÇ KONGRE MERKEZİ
Hedef 1 Milyon Ziyaretçi!

www.etonet.org.tr

ES ALPAN

Endüstriyel Makine Ürünleri

İşini iyi yapanların yanındayız

0 222 228 23 46
www.alpanhidrolik.com
Tornacılar San. Sitesi D1-2 Blok Odunpazarı / ESK
alpanhidrolik

MİDAS toner

PRINTER SARF MALZ. İTH. ve TİC.

Yazıcı Yedek Parçaları
Yazıcı Tonerleri
Yazıcı Kartuşları
Yazıcı Mürekkepleri

Toptancısı

---

www.midastoner.com.tr

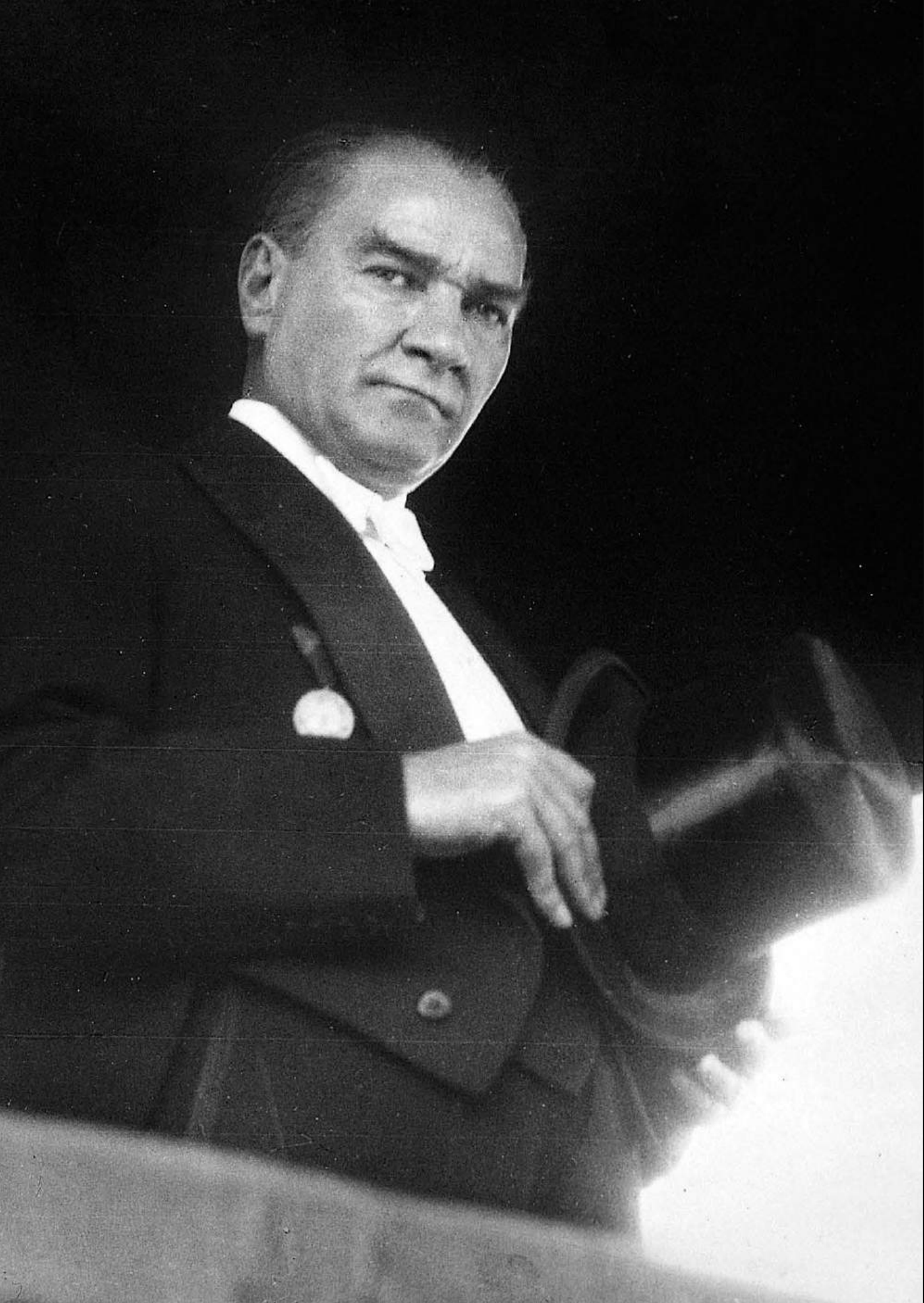

Ekonomik kalkınma,
Türkiye'nin özgür, bağımsız,
daima daha kuvvetli,
daima daha refahlı
Türkiye idealinin
belkemiğidir.

M. Atatürk

Metin Güler
Eskişehir Ticaret Odası
Başkanı

Merhaba,

Eskişehir Ticaret Odası Dergisi'nin yeni sayısıyla sizlere ulaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Aynı zamanda 2023 yılını geride bırakıyor, 2024 yılına da yeni umutlarla ve iyi temennilerle başlıyoruz.

Ne yazık ki geride bıraktığımız yılda ülke olarak çok büyük acılar yaşadık. Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle 50 binden fazla vatandaşımızı kaybettik. 100 binden fazla vatandaşımızın yaralanmasına sebep olan deprem nedeniyle yüz binlerce vatandaşımız göç etmek zorunda kaldı. ETO olarak oda tarihimizin en büyük desteğini sağladığımız deprem felaketinde hayatını kaybedenlere bir kez daha Allah'tan rahmet, yakınlarını kaybedenlere sabır diliyorum.

2023 yılında ülkemizin yaşadığı en büyük sorunlardan biri de şüphesiz ki enflasyon oldu. Ülkemizin neredeyse son 20 yıldır görmediği yüksek enflasyon sebebiyle hem firmaların hem de vatandaşlarımızın bütçesi bozuldu. Yüksek enflasyon fiyat dengesinin şaşmasına, işletme maliyetlerinin artmasına bununla beraber bütçe açığına sebep oldu. Böyle bir ekonomik tabloda da hem tüccar hem sanayici hem de vatandaşlarımız için vergi oranlarında artışlar geldi.

Türkiye gerçekten çok güçlü bir ülke. Ekonomi politikalarında atılacak doğru adımlarla, cari açığın ve enflasyonun düşürülmesine yönelik çalışmalarla ülkemizin ekonomisi yeniden atağa kalkacaktır. Ancak böyle bir ortamda da her zaman dile getirdiğim "tüccarımıza uygun koşullarda kredi desteği sağlanması"

talebimi buradan da yinelemek istiyorum. Bu talebimizi de her fırsatta dile getirmeye devam edeceğim.

ETO olarak 2023 yılında üyelerimize yeni ufuklar açmak, tüccar ve sanayicimizin sorunlarını dile getirmek için oldukça yoğun mesai harcadık. Hem Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği nezdinde attığımız adımlarla hem de bürokratlarımızla, milletvekillerimizle, kurum ve kuruluşlarımızın yöneticileriyle gerçekleştirdiğimiz temaslar aracılığıyla tüccarımız ve sanayicimiz için sorun teşkil eden konuları yazılı ve sözlü olarak dile getirdik. Dile getirmekle kalmayıp konunun takipçisi olduk. Önümüzdeki yılda da üyelerimizin sesi olmaya, tüccar ve sanayicimizin yanında olmaya devam edeceğiz.

ETO olarak kurumsal ve mesleki gelişime çok önem veriyor ve bu noktadaki çalışmalarımızı geliştiriyoruz. ETO Akademi aracılığıyla düzenlediğimiz eğitimler 2024 yılının mayıs ayına kadar devam edecek. ETO Akademi'miz hem üyelerimizin hem de meslek komitelerimizin talepleri doğrultusunda konusu belirlenen ve çok kıymetli uzmanlar tarafından verilen eğitimler ve seminerler hazırladı. Kurumsal ve mesleki gelişime katkı sağlayan yurt içi fuar organizasyonlarımız da tüm hızıyla devam ediyor. Önümüzdeki yılda da üyelerimizin yeni iş bağlantıları kurmasına ve yenilikleri takip etmelerine katkı sağlayan yurt içi fuar ziyaretlerimiz sürecek.

Günümüz ekonomisinde çok önemli bir noktada da dijital dönüşüm... İşte bu düşünceden hareketle 2023 yılında düzenlediğimiz e-ticaret ve e-ihracata yönelik bilgilendirici faaliyetlerimizi önümüzdeki yılda da sürdüreceğiz. Üyelerimizin e-ticaret yapmalarını desteklemeye, e-ihracatını geliştirmeye destek olmaya devam edeceğiz.

Odamızın yeni stratejik hedefini de belirlemiş durumdayız. Odamızın stratejik hedefi artık şehrimiz için çok önemli bir merkez olan, düzenlediği fuarlarla ve etkinliklerle iş ve kültür hayatına katkı sağlayan Eskişehir Fuar Kongre Merkezi'ni 7 gün 24 saat yaşayan bir merkez haline getirebilmek. Bu yönde atacağımız adımlarla Eskişehir Fuar Kongre Merkezini yalnızca şehrimizin değil Anadolu'nun en önemli iş ve kültür merkezlerinden biri haline getirmeyi amaçlıyoruz.

Ayrıca sizlere bir yenilikten daha bahsetmek istiyorum: Eskişehir Ticaret Odası Dergisi'ni sizlere son kez basılı olarak ulaştırıyoruz. Hem doğayı korumak hem de bu yönde örnek olmak amacıyla bundan böyle dergimizi sizlere dijital olarak ulaştırmayı planlıyoruz.

Yeni yıl aynı zamanda yeni başlangıçlar, yeni umutlar demek... 2024 yılının güzelliklere, başarılara ve berekete vesile olmasını diliyorum. Bu duygu ve düşüncelerle yeni yılınızı kutluyor, sevdiklerinizle birlikte sağlıkla ve mutlulukla nice yıllara erişmenizi temenni ediyorum.

Saygı ve sevgilerimle...

8
HABER

130. Yıl Kutlamaları Kurtuluş Anısına Bisiklet Turuyla Başladı

ETO'dan 130. Kuruluş Yıl Dönümü için Çanakkale Ziyareti

ETO Başkanı Güler Artan Vergilere Dikkat Çekti

35
KAPAK KONUSU

ESKİŞEHİR'DE NÜFUS VE KONUT

Gazi ÇELİK
Eskişehir Emlak Komisyoncuları Odası Başkanı

Kemal KARADAĞ
TURYAP Genel Müdür Yardımcısı

Prof. Dr. Fuat GÜLLÜPINAR
Anadolu Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Sosyoloji Bölümü

58
KONUK BAŞKAN

Mehmet Tuncay YILDIRIM
Gaziantep Ticaret Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
TOBB Yönetim Kurulu Üyesi

60
ÇEVRE

Barınma İhtiyacı ve Kentleşme

Didar Duygu ALTUNTAŞ
TMMOB Mimarlar Odası
Eskişehir Şube Başkanı

62
UZMAN GÖRÜŞÜ

Kim Öyküsünün Yarım Kalmasını İster...

Prof. Dr. E. Nezih ORHON
Anadolu Üniversitesi
İletişim Bilimleri Fakültesi
Sinema ve Televizyon Bölüm Başkanı

DERGİ KÜNYESİ
ESKİŞEHİR TİCARET ODASI DERGİSİ
ISSN 1300 – 3682

Aralık 2023
Yıl : 41 Sayı : 134
Yerel Süreli Yayın

Eskişehir Ticaret Odası Adına

İmtiyaz Sahibi
Metin Güler
Yönetim Kurulu Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ali Varol

Yayın Kurulu
Ali Ateş
Yasin Bakılan
Kerem Can Apaydın
Lokman Can
Prof. Dr. Erol Kutlu
Prof. Erol İpekli
Arda Genç

Haber Sorumlusu
İsmail İlkselvi

Tasarım
Gökhan Güçlü
Elçin Alptekin

Fotoğraf
Murat Toksöz
Fırat Turhan

82 KOMİTELERDEN

Konut Sorununun Çözümü Zaman Alacak

Çağrı CANSEVER
Eskişehir Ticaret Odası
Meclis Divan Katibi

70 KÜLTÜR SANAT

Vehbi Koç Kongre Merkezi: Hayalden 1 milyon ziyaretçiye bir oyun değiştirici!

Yasin BAKILAN
Eskişehir Ticaret Odası
Yönetim Kurulu Üyesi

Arda GENÇ
Eskişehir Ticaret Odası
Genel Sekreter
Yardımcısı

66 GEZGİN

Bir Şehir Onlarca Hikaye

Baran SARUHAN

84 BİLİM VE TEKNOLOJİ

Yaşamda Verimlilik ve Enerji Tasarrufu İlkesi İle "Akıllı" Bina & Akıllı Bina Sistemleri

Prof. Dr. Aslı ÖZÇEVİK BİLEN
Eskişehir Teknik Üniversitesi
Mimarlık ve Tasım Fakültesi
Mimarlık Bölümü

Arş. Gör. Okan ŞİMŞEK
Eskişehir Teknik Üniversitesi
Mimarlık ve Tasım Fakültesi
Mimarlık Bölümü

İdare Yeri
2 Eylül Cad. No: 28/6
Odunpazarı / ESKİŞEHİR

İletişim
Tel: 0 222 222 26 26
Fax: 0 222 230 72 33

www.etonet.org.tr
etodergi@etonet.org.tr

Reklam ve Baskı Sorumlusu
Eskişehir Ticaret Odası
0 222 222 26 26 / 219

Baskı
Başak Matbaacılık
www.basakmatbaa.com
0312 397 16 17

Yayın Türü
Yerel, Süreli. Dergimiz 4 ayda bir yayımlanır. Dergide yayımlanan yazılar yazarların kişisel görüşlerini yansıtmaktadır. Yazılarla ilgili her türlü hukuki ve etik sorumluluk yazarlara aittir. İzinsiz alıntı yapılamaz. Para ile satılmaz.

130. YIL KUTLAMALARI KURTULUŞ ANISINA BİSİKLET TURUYLA BAŞLADI

ETO Başkanı Metin Güler, Eskişehir Ticaret Odası'nın 130. kuruluş yıldönümünü sergi, gezi, etkinlik gibi bir dizi faaliyetle kutlayacağını belirterek, kutlama etkinliklerine Eskişehir'in Düşman İşgalinden Kurtuluşu'nun 101. yıl dönümü için düzenledikleri bisiklet turuyla başlamanın mutluluğunu ve gururunu yaşadıklarını söyledi.

Eskişehir Ticaret Odası'nın 130. kuruluş yıldönümü kutlama etkinlikleri, Eskişehir'in Düşman İşgalinden Kurtuluşu'nun 101. yıl dönümünde düzenlenen bisiklet turuyla başladı. Bisiklet turunun başlangıcı ETO Başkanı Metin Güler, Meclis Başkanı Halil İbrahim Ara ve yönetim kurulu üyeleri tarafından gerçekleştirildi. Başlangıç öncesinde kısa bir konuşma yapan ETO Başkanı Metin Güler, Eskişehir Ticaret Odası'nın bu yıl 130. kuruluş yıldönümünü sergi, gezi, etkinlik gibi bir dizi faaliyetle kutlayacağını belirterek, kutlama etkinliklerine Eskişehir'in Düşman İşgalinden Kurtuluşu'nun 101. yıl dönümü için düzenledikleri bisiklet turuyla başlamanın mutluluğunu ve gururunu yaşadıklarını söyledi. Eskişehir'deki bisiklet dernekleri ve gruplarının yanı sıra ETO üyelerinin katılımıyla, Eskişehir Ticaret ve Sanayi Müzesi'nden (ETOMÜZE) başlayan bisiklet turu Sümer Park'ta sona erdi.

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
130 YIL

ETO'DAN 130. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ İÇİN ÇANAKKALE ZİYARETİ

Eskişehir Ticaret Odası heyeti, cumhuriyetimizin 100. yılı ve odanın 130. kuruluş yıldönümü dolayısıyla Çanakkale'de ziyaretlerde bulundu. ETO Başkanı Metin Güler, Meclis Başkanı Halil İbrahim Ara, yönetim kurulu, meclis divanı, meclis üyelerinden oluşan heyet, Çanakkale'de Şehitler Abidesini, Mecidiye Tabyası'nı ve 57. Alay Şehitliği'ni ziyaret etti. Ziyaretler hakkında değerlendirmede bulunan ETO Başkanı Metin Güler, bu toprakların şehitlerimizin canı pahasına verdiği mücadeleyle vatan olduğunu belirterek, Eskişehir Ticaret Odası heyetinin odanın kuruluşunun 130. yıldönümü ve Cumhuriyetin 100. yılı vesilesiyle Çanakkale'yi ziyaret ederek şehitlerimizi andığını söyledi.

ETO BAŞKANI GÜLER ARTAN VERGİLERE DİKKAT ÇEKTİ

Güler meclis kürsüsünden yaptığı değerlendirmesinde, artan kurumlar vergisinin tüccarı ve küçük ölçekli üreticileri zorladığını vurguladı.

Eskişehir Ticaret Odası Başkanı Metin Güler, tüccarın talepleri hakkında değerlendirmede bulundu. Güler meclis kürsüsünden yaptığı değerlendirmesinde, artan kurumlar vergisinin tüccarı ve küçük ölçekli üreticileri zorladığını vurguladı. Güler açıklamasında, akaryakıttaki ve ÖTV oranlarındaki artışın hem üreticiyi hem de tüketiciyi yakından ilgilendirdiğini belirterek, bu artışların istemeden de olsa tüketiciye yansıdığını ve enflasyonu olumsuz olarak etkilediğini kaydetti. Türkiye'nin güçlü bir ülke olduğunu ve potansiyelini harekete geçirdiğinde dünya sıralamasında üst sıralara kolaylıkla çıkabileceğinin altını çizen Güler, kurumlar vergisindeki artışın küçük kar marjıyla iş yapan KOBİ'leri dünyayla rekabette zorlayacağını dile getirdi. Güler'in açıklaması kamuoyunda ve basında geniş yer buldu.

MUSTAFA ÇEKİÇ VE ÖZLEM TEKGÖZ ÇEKİÇ KABİRLERİ BAŞINDA ANILDI

Geçtiğimiz yıl elim bir kaza sonucu hayatlarını kaybeden ETO Meclis Divanı Katibi Mustafa Çekiç ve eşi Özlem Tekgöz Çekiç kabirleri başında anıldı. Kabir başında gerçekleşen anmaya Eskişehir Ticaret Odası Başkanı Metin Güler, Meclis Başkanı Halil İbrahim Ara, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Özgür Alp ve yönetim kurulu üyeleri katıldı. ETO heyeti tarafından Merhum Mustafa Çekiç ve eşi Merhume Özlem Tekgöz Çekiç'in kabrine çiçek bırakılarak, dua edildi. Kabir başında gerçekleşen anmanın ardından genç yaşta aramızdan ayrılan Çekiç çifti için ETO Hizmet Binası önünde vatandaşlara lokma dağıtıldı.

GÜLER VİZE SORUNUNA DİKKAT ÇEKTİ

Tüccar ve sanayicinin AB ülkelerine vize alırken sorun yaşadığının altını çizen Güler, ETO'nun bu sorunu Fransa, İtalya ve Macaristan büyükelçilikleriyle yaptığı vize kolaylığı anlaşmasıyla çözmeye çalıştığını kaydetti.

AB Türkiye Delegasyonu İletişim Bölümü Başkanı Müsteşar Ramunas Janusauskas ile EFKM'de bir araya gelen ETO Başkanı Metin Güler, Eskişehir'in ticaret ve sanayisi hakkında bilgi vererek; tüccara, sanayiciye ve çalışanlara vize konusunda AB tarafından kolaylık sağlanması gerektiğinin altını çizdi. Görüşmede ETO Başkanı Metin Güler, Eskişehir'in ihracatının 4 milyar doları aştığını belirterek, ihracatın ağırlıklı olarak AB ülkelerine yapıldığını söyledi. Görüşmede tüccar ve sanayicinin AB ülkelerine vize alırken sorun yaşadığının altını çizen Güler, ETO'nun bu sorunu Fransa, İtalya ve Macaristan büyükelçilikleriyle yaptığı vize kolaylığı anlaşmasıyla çözmeye çalıştığını kaydetti. ETO Başkanı Güler, Türk iş insanlarına ve çalışanlara AB ülkeleri tarafından vize verilirken prosedürlerin en aza indirilmesi gerektiğini söyledi.

Janusauskas'tan Eskişehir AB Bilgi Merkezi'ne övgü

Görüşmede değerlendirmelerde bulunan AB Türkiye Delegasyonu İletişim Bölümü Başkanı Müsteşar Ramunas Janusauskas ise, Eskişehir AB Bilgi Merkezi'nin çalışmalarından övgü dolu sözlerle bahsetti. ETO Başkanı Metin Güler'in vize talebi hakkında da değerlendirmede bulunan Janusauskas, AB'deki ve Türkiye'deki yetkililerin vize sorununun çözümü için birlikte çalıştıklarını söyledi. Janusauskas ayrıca temaslar ve iş birliği görüşmeleri yapmak üzere ETO Başkanı Metin Güler'i Brüksel'e davet etti.

GÜLER'DEN ÖZEL BANKALARA DESTEK ÇAĞRISI

ETO Başkanı Metin Güler, odanın meclis toplantısında yaptığı konuşmada tüccarın her zamandan daha çok desteğe ihtiyaç duyduğunu belirterek, özel bankaların da kamu bankaları gibi taşın altına elini koyarak, tüccara destek vermesi gerektiğine dikkat çekti. Güler yaptığı değerlendirmede, tüccarın, sanayicinin, girişimcinin her zamankinden fazla desteklenmesi gereken bir dönemden geçtiğini kaydetti. Tüccar ve sanayicinin faaliyetlerine devam edebilmeleri için uygun koşullarda ve uzun vadeli kredinin şart olduğunu belirten Güler, kamu bankaları gibi özel bankaların da tüccarı ve sanayiciyi desteklemesi gerektiğinin altını çizdi. Tüccarın da sanayicinin de bankaların da aynı gemide olduğunu vurgulayan Güler, tüm özel bankaların taşın altına elini koyması gerektiğini dile getirdi.

ETO'NUN YENİ STRATEJİK HEDEFİ PAYLAŞILDI

ETO Başkan Yardımcısı Özgür Alp, meclis olağan toplantısında odanın çalışmaları hakkında bilgi vererek, tüccarın kredi sorunun devam ettiğinin altını çizdi. Alp yaptığı konuşmada, ETO TÜYAP Fuar Merkezi'nde ve Vehbi Koç Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen etkinliklere de değindi. ETO TÜYAP Fuar Merkezi'nde gerçekleştirilen fuarlara her geçen yıl daha çok ilgi gösterildiğini belirten Alp, Vehbi Koç Kongre Merkezi'nde düzenlenen kültür sanat etkinliklerinin de çok rağbet gördüğünü dile getirdi. ETO'nun önümüzdeki dönem önceliğinin yeni hizmet binasını hizmete sunmak olduğunu belirten Alp, odanın yeni stratejik hedefinin Eskişehir Fuar Kongre Merkezi'ni (EFKM) 7 gün 24 saat yaşayan, Anadolu'nun ve ülkenin en etkin iş ve kültür sanat merkezlerinden biri hale getirmek olarak belirlendiğini sözlerine ekledi.

ETO AKADEMİ'DE YENİ DÖNEM

Güler, eğitim ve seminerlere www.etonet.org.tr web sitesi üzerinden başvurulabileceğini belirterek, oda olarak üyelere ve üye işyerlerinde çalışanlara yeni ufuklar açmayı sürdüreceklerini söyledi.

Eskişehirli tüccarın üniversitesi olarak nitelendirilen ETO Akademi'de 2023-2024 eğitim ve seminer dönemi başladı. ETO üyelerinin ve üye işyerlerinde çalışanların kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla düzenlenen eğitim ve seminerler 30 Mayıs 2024'e kadar devam edecek. ETO Akademi 2023-2024 takvimine göre 18 eğitim ve 16 seminer düzenleyecek. ETO Akademi'nin yeni dönemi hakkında değerlendirmede bulunan Eskişehir Ticaret Odası Başkanı Metin Güler, yeni dönemde ETO Akademi tarafından kalite yönetim sisteminden dış ticarete, e-ihracattan insan kaynakları yönetimine kadar 18 farklı konu başlığında eğitim planlandığını kaydetti. Güler, eğitim ve seminerlere www.etonet.org.tr web sitesi üzerinden başvurulabileceğini belirterek, oda olarak üyelere ve üye işyerlerinde çalışanlara yeni ufuklar açmayı sürdüreceklerini söyledi.

GÜLER, İLK BEŞ YÜZE GİREN ŞİRKETLERİ TEBRİK ETTİ

ETO Başkanı Metin Güler, yaptığı yazılı açıklamada, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında yer alan Eskişehir merkezli firmalara ve şehirde fabrikaları bulunan şirketlere istihdama ve ekonomiye kattıkları değer için teşekkür etti. Güler açıklamasında, merkezi Eskişehir olan Eti Gıda, Renta Elektrikli Ev Aletleri, Tusaş Motor Sanayii, Europen, Yurtbay Seramik, Alp Havacılık'ın Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında yer almasından memnuniyet duyduğunu söyledi. Eskişehir'de fabrikaları olan ve üretim yapan Arçelik, Ford Otomotiv, Modern Oluklu

Mukavva, Pınar Süt, ,ETİ Maden, Çimsa, Şişecam gibi şirketlerin de Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer aldığını belirten Güler, şehrin ekonomisine katkı sağlayan kurumları ve kuruluşları tebrik etti.

ETONET.ORG.TR HERKES İÇİN ERİŞİLEBİLİR HALE GELDİ

Görme engelli ve dezavantajlı vatandaşların daha kaliteli hizmet alabilmeleri için etonet.org.tr daha erişebilir hale getirildi. Siteye eklenen erişebilirlik butonu sayesinde dezavantajlı vatandaşların www.etonet.org.tr adresindeki içeriklere sesli olarak ulaşabilmesi sağlandı. Ayrıca erişebilirlik butonu ile göz hassasiyeti ve okuma güçlüğü olanlar da düşünüldü. Doygunluk, kontrast, metin tipi seçme, metin hizalama, satır yüksekliği gibi değişikliklerle göz hassasiyeti ve okuma güçlüğü olanların etonet.org.tr web sitesini daha kolay kullanabilmelerine imkan tanındı.

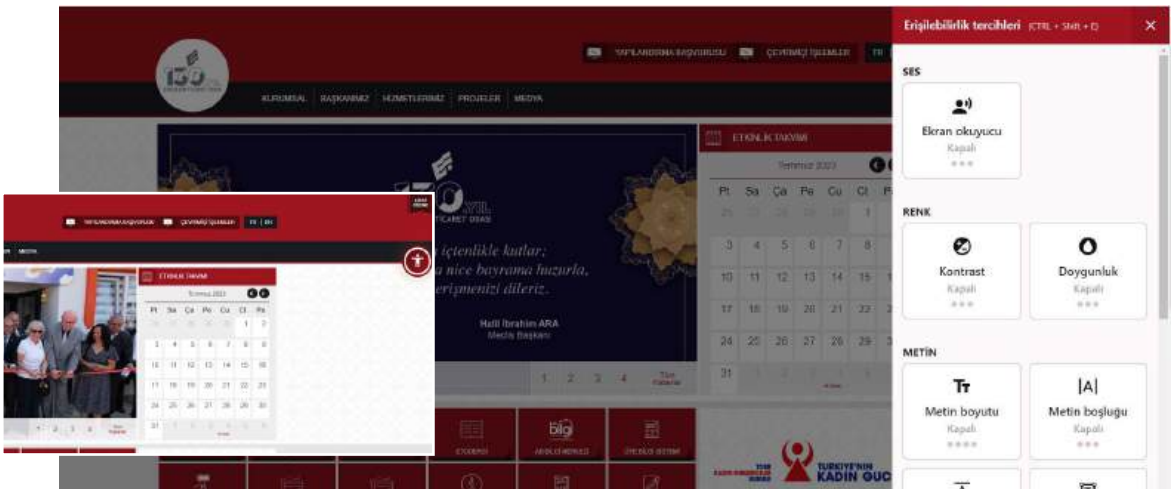

ETO TÜYAP FUAR MERKEZİ'NDE 4. TARIM FUARI

ETO TÜYAP Fuar Merkezi'nin ev sahipliğinde dördüncü kez Eskişehir Hayvancılık ve Teknolojileri Fuarı düzenlendi. Fuarın açılış törenine Eskişehir Valisi Hüseyin Aksoy, CHP Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer, Eskişehir Cumhuriyet Başsavcısı Ali Yeldan, Eskişehir Tarım İl Müdürü Ender Muhammed Gümüş, ETO Başkanı Metin Güler, Eskişehir Sanayi Odası Başkanı Celalettin Kesikbaş, Eskişehir Ticaret Borsası Başkanı Ömer Zeydan, Sivrihisar Belediye Başkanı Hamid Yüzügüllü, Beylikova Belediye Başkanı Özkan Alp, TÜYAP Fuarlar Yapım AŞ Genel Müdürü İlhan Ersözlü ve iş dünyasının temsilcileri katıldı. Açılış töreninde konuşan Eskişehir Valisi Hüseyin Aksoy, Eskişehir'in tarım sektöründeki potansiyeline vurgu yaparak, fuarın düzenlenmesinde emeği geçen kurum ve kuruluşlara teşekkür etti. Kurdele töreninin ardından protokol ve ETO heyeti fuarda stant açan firmaları ziyaret etti. Eskişehir 4. Tarım, Hayvancılık ve Teknolojileri Fuarı'nda stant açan üyelere, ETO Başkanı Metin Güler ve Başkan Yardımcısı Özgür Alp tarafından teşekkür plaketi de takdim edildi.

YİĞİTALP

TURAN

KADIN GİRİŞİMCİLER ESKİŞEHİR'DE BİR ARAYA GELDİ

ETO bünyesindeki Eskişehir AB Bilgi Merkezi'nin ve TOBB Eskişehir İl Kadın Girişimciler Kurulu'nun ev sahipliğinde "Girişimci Kadınlar Buluşması" düzenlendi. Trabzon, Şanlıurfa ve Eskişehir'deki kadın girişimciler kurullarının ve AB Bilgi Merkezlerinin katılımıyla gerçekleştirilen buluşmanın ilki Eskişehir'de gerçekleştirildi. Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun desteği ile düzenlenen etkinliğin açılış törenine AK Parti Şanlıurfa Milletvekili ve TOBB Şanlıurfa İl Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Cevahir Asuman Yazmacı, TOBB Trabzon İl Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Zühal Akyüzlü, TOBB Eskişehir İl Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Elif Gürkaynak ile Trabzon, Şanlıurfa ve Eskişehir'deki kadın girişimciler kurulları üyeleri katıldı.

Sektörün öncü isimleri tecrübelerini aktardı

Açılış töreninde konuşan Eskişehir Ticaret Odası Başkan Yardımcısı Özgür Alp, Türkiye ekonomisinin gelişmesinin yolunun kadın girişimciliğini geliştirmekten geçtiğini ve ETO'nun da bu düşünceden hareketle TOBB Eskişehir İl Kadın Girişimciler Kurulu'na destek verdiğini kaydetti. Açılış konuşmalarının ardından panellere geçildi. Etkinliğin sabah oturumunda "Yeni Nesil Ticarete Giriş" konu başlığında –aZall.com Ceo'su ve ETO Yönetim Kurulu Üyesi Emre Demir, "Girişimci Olarak Fikrimi Nasıl Korurum?" konu başlığında Türkiye Bilişim Derneği Eskişehir Şubesi Başkanı Av. Dr. Barış Günaydın, "Dijital Pazarlamadan E-İhracata" konu başlığında Exporgin Dijital Teknolojiler Şirketi Kurucu Ortağı Mehmet Erdemi, "Dijital Çağda Girişimcilik" konu başlığında ise Trendyol İcra Kurulu Üyesi Ozan Acar panelist olarak yer aldı.

Etkinliğe katkı sağlayanlara plaket takdim edildi

Öğleden sonra gerçekleştirilen panellerde ise Yeni Nesil Girişimcilik için Yeni Nesil Araçlar & Girişimcinin Yolculuğu konu başlığında Mux Dijital Yöneticisi Betül Uslu, "Dijitalde Başaranlar" konu başlığında Growth Lead CEO'su Can Akalın, "Gelecek ve Girişimcilik" konu başlığında İş insanı ve Fütüristler Derneği Onursal Başkanı Alphan Manas görüşlerini kadın girişimcilere aktardı. "Girişimci Kadınlar Buluşması: Dijital Dönüşüm ve Girişimcilik" etkinliğine katkı sağlayanlara ETO Başkan Yardımcısı Özgür Alp, Meclis Başkanı Halil İbrahim Ara ve TOBB Eskişehir İl Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Elif Gürkaynak tarafından plaket takdim edildi.

EFKM'DE İKİNCİ KEZ RAYLI SİSTEMLER FUARI DÜZENLENDİ

Törende konuşan ETO Başkanı Metin Güler, raylı sistemler sektörünün dünyadaki toplam hacminin 460 milyar dolara ulaştığını belirterek, Eskişehir'in raylı sistemlerdeki tecrübesine değindi.

EFKM çatısı altındaki ETO-TÜYAP Fuar Merkezi'nde ikinci kez Eskişehir Raylı Sistemler, Altyapı ve Teknolojileri Zirvesi ve Fuarı (2.Rail Industry Show) düzenlendi. Fuarın açılış törenine Eskişehir Valisi Hüseyin Aksoy, CHP Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü, Eskişehir Cumhuriyet Başsavcısı Ali Yeldan, Eskişehir Ticaret İl Müdürü Cemil Kürkçü, İl Jandarma Komutan Yardımcısı Jandarma Albay Metin Ünlü, ETO Başkanı Metin Güler, Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi Başkanı Nadir Küpeli, Modern Fuarcılık A.Ş Genel Müdürü Morris Revvah ve iş dünyasının temsilcileri katıldı.

Demiryolu'nun Eskişehir için önemine dikkat çekildi

Törende konuşan Eskişehir Valisi Hüseyin Aksoy, Türkiye'nin demir yolu taşımacılığı hedeflerine dikkat çekerken, fuarın üreticilerle yararlanıcıları bir araya getirdiğinin altını çizdi. Törende konuşan ETO Başkanı Metin Güler, raylı sistemler sektörünün dünyadaki toplam hacminin 460 milyar dolara ulaştığını belirterek, Eskişehir'in raylı sistemlerdeki tecrübesine değindi. Törende konuşan Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi Başkanı Nadir Küpeli yeni yatırımlarla Eskişehir'in yakın bir zamanda raylı sistemler üretiminde yeniden merkez haline geleceğini belirtirken, Modern Fuarcılık Genel Müdürü Moris Revah ise fuarın iş birliği görüşmeleriyle üreticileri ve yan sanayi firmalarını bir araya getirdiğini söyledi. Açılış konuşmaları ve gerçekleştirilen kurdele töreninin ardından protokol tarafından fuarda stant açan firmalar ziyaret edildi.

2.RAIL INDUSTRY SHOW
BIG 3 SUMMIT'23
Raylı Sistemler Endüstrisi, Altyapı ve Teknolojileri Zirve & Fuarı
Rail Industry, Infrastructure and Technologies Summit & Exhibition

www.estram.com.tr
EstramHrs
estram.hrs

3. ENDÜSTRİ FUARINA YOĞUN İLGİ

Savunma Sanayi Başkanlığı'nın desteğiyle ETO TÜYAP Fuar Merkezi'nde düzenlenen Eskişehir 3. Endüstri Fuarı'nın açılışı protokolün ve iş dünyasının katıldığı törenle gerçekleştirildi. Törene Eskişehir Valisi Hüseyin Aksoy, Savunma Sanayii Başkan Yardımcısı Hüseyin Avşar, CHP Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü, İYİ Parti Eskişehir Milletvekili İdris Nebi Hatipoğlu, Odunpazarı Kaymakamı Ömer Ulu, Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Hasan Ünal, Eskişehir Ticaret Odası Başkanı Metin Güler, Eskişehir Sanayi Odası Başkanı Celalettin Kesikbaş, Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi Başkanı Nadir Küpeli, TÜYAP Fuarlar Yapım AŞ Genel Müdürü İlhan Ersözlü, protokol ve iş dünyasının temsilcileri katıldı.

Savunma sanayinin ve endüstrinin dev firmaları fuarda yerini aldı

Fuarın açılış konuşmalarında Eskişehir Endüstri Fuarı'nın şehir ekonomisine ve Eskişehir'deki yan sanayi firmalarına sağladığı katkıya vurgu yapıldı. Ayrıca konuşmalarda Eskişehir'in katma değeri yüksek üretim kabiliyetine de dikkat çekilerek, fuarda stant açan 100'e yakın firmanın yaklaşık 60'ının Eskişehir'deki üreticilerin olduğunun altı çizildi. Açılış konuşmalarının ardından protokol tarafından kurdele kesilerek, fuardaki stantlarda incelemelerde bulunuldu. ETO Başkanı Metin Güler ve beraberindeki heyet fuarın son gününde fuara katılan Eskişehir firmalarının stantlarını ziyaret ederek teşekkür plaketi takdim etti.

ESKİŞEHİR
ENDÜSTRİ
FUARI
3. Ar-Ge, Sanayi ve Teknoloji Fuarı
INDUSTRY FAIR
3rd R&D, Industry and Technology Fair
27 - 30 Eylül
September 2023

ALP

KOBİLER B2B İLE YENİ İŞ FIRSATLARI YAKALADI

ETO tarafından Eskişehir Endüstri Fuarı ile eş zamanlı olarak üçüncü kez B2B İkili İş Görüşmeleri düzenlendi. KOBİ'lerin savunma sanayi ve endüstrinin öncü firmalarıyla iş yapması ve ticaret hacmini geliştirmesi amacıyla düzenlenen B2B İkili İş Görüşmeleri, T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanlığı (SSB) desteğiyle gerçekleştirildi. ETO TÜYAP Fuar Merkezi'nde düzenlenen B2B İkili İş Görüşmeleri sayesinde Eskişehir'deki firmalar, ikili iş görüşmeleri için özel olarak hazırlanan portal üzerinden aldıkları randevularla endüstri ve sanayi devi şirketlerle bir araya geldi. Bu sayede Eskişehir'deki küçük ve orta ölçekli firmalara ASELSAN, TEI, İşbir Elektrik gibi savunma sanayinin devleriyle iş birliği yapabilmeleri için zemin hazırlandı.

ETO ÜYELERİNE EKONOMİK GÖSTERGELER RAPORU HAZIRLANIYOR

ETO tarafından Eylül ayı itibariyle, üyelerin Eskişehir ekonomisindeki gelişmeleri yakından takip edebilmeleri amacıyla Ekonomik Göstergeler Raporu hazırlanıyor. Raporda döviz kurları ve altın fiyatları, ihracatın ithalatı karşılama oranı, sektörlerin ihracat performansı, aylar bazında toplam ihracat performansı, konut satışı sayıları, açılan ve kapanan işletme sayısı gibi verilere yer veriliyor. Raporda ayrıca ödenen çekler, karşılıksız işlem yapılan çeklerin dağılımı, protesto edilen senetlerin dağılımı, merkezi yönetim bütçe gelir ve giderleri, işsizlik oranları ve çalışan istatistikleri de üyelerle paylaşılıyor. ETO üyelerine mail yoluyla da gönderilen rapor https://www.etonet.org.tr/bolgesel-ve-sektorel-analizler-ekonomik-gostergeler.php adresinden PDF formatında da indirilebiliyor.

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	YIL
DOLAR	13,54	13,65	14,58	14,71	15,65	17,88	17,42	18,83	18,31	18,60	18,62	18,67	2022
	18,79	18,86	19,00	19,34	19,72	23,11	26,47	27,92					2023
ORAN %	9438,77	38,39%	30,22%	31,47%	26,00%	35,99%	51,95%	48,86%					

DÜNYA BİRİNCİSİ OLAN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖDÜL TÖRENİ

TOBB'un proje okulu olan ve Eskişehir Ticaret Odası'nın da destek verdiği Eskişehir Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Robotik Kol Kategorisi'nde dünya birincisi ve ikincisi oldu. Dünya birincisi ve ikincisi olma başarısı gösteren öğrenciler için ödül töreni düzenlendi. Törende ETO Yönetim Kurulu Üyesi Emre Demir de yer aldı.

SİGORTA HAFTASI BULUŞMASI

Eskişehir Ticaret Odası tarafından Sigorta Haftası dolayısıyla sektör temsilcilerinin yer aldığı bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantıya ETO Başkanı Metin Güler de katılarak, sektör temsilcilerinin taleplerini ve sorunlarını dinledi. Toplantı öncesinde konuşan ETO Başkanı Metin Güler, sigorta sektörünün sorunlarına hakim olduklarını belirterek, sektördeki talepleri TOBB nezdinde takip ettiklerini kaydetti. ETO'nun girişimleri neticesinde Sigorta Acenteleri İcra Komitesi nezdinde adımlar atıldığını belirten Güler, yaşanan enflasyonun poliçe maliyetlerini arttığını ve bu sebeple sigorta yaptıran sayısının azaldığını kaydetti. Artan poliçe fiyatlarının acentelerin komisyon oranına yansımadığını ve bu durumun acenteleri zorlandığını belirten Güler, sigortacılık sektörünün gelişimi için oda olarak destek verdiklerini söyledi. ETO'nun sigortacılık sektörüne yönelik eğitimler düzenlediğini hatırlataN Güler, sektörün büyümesi için çalışmaya devam edeceklerinin altını çizdi.

ETO'DA E-TİCARET VE E-İHRACAT KONFERANSI

Eskişehir Ticaret Odası tarafından WORLDEF ve aZall.com işbirliğiyle Eskişehir E-Ticaret ve E-İhracat Konferansı düzenlendi. ETO Mustafa Çekiç Meclis Salonu'nda düzenlenen etkinlikte İKAS, aZall.com gibi ulusal ve küresel e-ticaret devlerinin yöneticileri konuşmacı olarak yer aldı. Konferansın açılışında konuşan WORLDEF Ventures Grup Pazarlama Direktörü Sedat Ateş, Eskişehir'in ölçek itibariyle e-ihracat konusunda çok önemli bir potansiyele sahip olduğunu belirterek, bu potansiyel doğrultusunda Eskişehir Ticaret Odası'yla işbirliği yaptıklarını söyledi. Eskişehir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi ve aZall.com CEO'su Emre Demir ise Türkiye'de her 5 üründen birinin e-ticaret kanalıyla satıldığını belirterek, e-ticaret pazarından pay almak isteyenlerin oyunu kurallarına göre oynaması gerektiğini söyledi. Ücretsiz olarak gerçekleştirilen Eskişehir E-Ticaret ve E-İhracat Konferansı'nda e-ticaret ve e-ihracat yapmak isteyenlere sektörün öncü isimleri tarafından yeni ufuklar çizildi.

ETO ÜYELERİ İZMİR'DE TEKSTİL FUARINI ZİYARET ETTİ

ETO'nun gelinlik, damatlık, tekstil sektöründe üretim yapan üyeleri İzmir'de gerçekleştirilen Fashion Prime Tekstil, Hazır Giyim Tedarikçileri ve Teknolojileri Fuarı'na konuk oldu. Bu yıl altıncısı düzenlenen fuarda kumaş başta olmak üzere tüm aksesuarlar tedarikçisi ve üreticisi olan 161 firma stant açtı. 34 ülkeden ziyaretçinin konuk olduğu fuarda, ETO üyeleri sektörlerindeki yenilikleri takip ederek, yeni iş bağlantıları oluşturma fırsatı yakaladı.

YEŞİL GELECEK ELÇİLERİ DOĞADA BİR ARAYA GELDİ

Eskişehir Ticaret Odası (ETO) bünyesinde faaliyet gösteren AB Bilgi Merkezi, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Çocuk Hakları Birimi iş birliğinde Yeşil Bir Gelecek için Doğada Atölye Kampı düzenledi. Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun desteği ile gerçekleşen etkinlikte 7-12 yaş grubu çocukları ve ebeveynleri bir araya geldi. Etkinlik kapsamında Soğuksu Milli Parkı'nda atölye, eğitim ve çeşitli öğrenme odaklı oyun aktiviteleri gerçekleştirildi. Etkinlikte, ekonomik sıkıntıdan, pandemiden ve depremden en çok etkilenen kesim olan kadınlara destek olabilmek ve çocukların çevre bilincini ve farkındalığını artırmak amacıyla, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Çocuk Hakları Birimi'ndeki uzman, eğitmen, pedagog, psikolog, çocuk gelişimi uzmanları tarafından eğitimler verildi.

ETOSANAT 65. ETKİNLİĞE İMZA ATTI

Eskişehir'in kültür ve sanat hayatına renk katan ETOSANAT, 65. etkinliğini Betül Uçar ve Eda Özbiçen Köse'nin SAN-AT isimli resim sergisiyle gerçekleştirdi. Serginin açılış törenine CHP Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü, ETO Meclis Başkanı Halil İbrahim Ara, ETO Başkan Yardımcısı Özgür Alp, yönetim kurulu ve meclis divanı ile çok sayıda sanatsever katıldı. Serginin açılışında konuşan CHP Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü, Betül Uçar ve Eda Özbiçen Köse'yi sergileri dolayısıyla tebrik ederek, genç sanatçılara sanat yaşamlarında başarılar diledi. Açılışta konuşan ETO Başkan Yardımcısı Özgür Alp, Eskişehir Ticaret Odası'nın kültür ve sanatı, ekonomi kadar değerli gördüğünü ve bu düşünceden hareketle kültür sanat faaliyetlerine destek verdiğini ifade etti. .

27 eser sanatseverlerle buluştu

Serginin açılış töreninde konuşan Betül Uçar, insanları derinden etkileyen atları bu serginin konusu olarak belirlediklerini dile getirirken, Eda Özbiçen Köse ise sergideki eserleri çok yoğun bir tempoyla çalışarak gerçekleştirdiklerini söyledi. Uçar ve Eda Özbiçen Köse'nin 27 eserinin yer aldığı sergi sanatseverlerin yoğun ilgisiyle karşılandı.

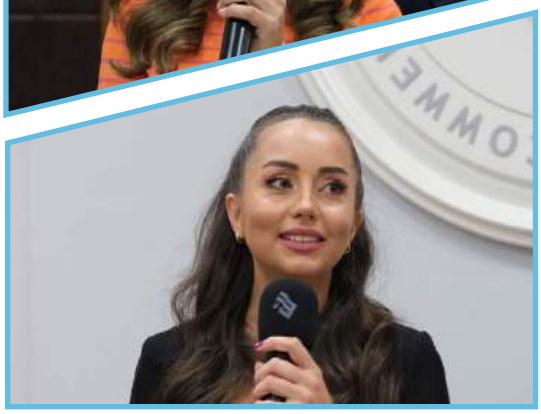

KAPAK KONUSU

ESKİŞEHİR'DE NÜFUS VE KONUT

KONUT FİYATLARI DENGELENECEK

Gazi ÇELİK
Eskişehir Emlak Komisyoncuları Odası Başkanı

Eskişehir nüfusunun büyük çoğunluğu Tepebaşı ve Odunpazarı ilçelerimizin sınırlarını kapsamaktadır. Kırsalda değil merkezde göç alan bir sanayi şehridir. Mevcut konut stoğunun şehir merkezinde yoğunlaşması, talep edilen konut ihtiyacının, arz edilen konut sayısından fazla olması, yabancı nüfus sayısının artışı, öğrencilerin küçük konut talepleri ve hane halkı sayısı oranının düşmesi bu sorunu tetiklemektedir. Şehrimizde konut satış ve kiralama fiyatları ülke ortalamasının çok üstünde ve yönetilemez bir hal almıştır. Bunun temel nedeni pandemi döneminde esnek çalışmaya bağlı inşaatların sınırlı sayıda üretilmiş olmasıdır. Ülkemizde yaşadığımız deprem felaketi ile 11 ilden şehrimize çok fazla insanın gelmesi de konutta sıkıntı yaşanmasını tetiklemiş ve aynı zamanda ülkemizde ve şehrimizde nitelikli konutlara ihtiyaç duyulduğunu akıllara getirmiştir. Yıllardır komşu ülkelerden Türkiye 'ye göç olması ve şehrimizde yeterli imarlı arsa üretilmemesinden dolayı konut sıkıntısı her geçen gün artarak devam etmektedir. Ülkemizde yaşanan ekonomik krizden dolayı inşaat sektöründe maliyetlerinin artması da bir diğer etkendir. Banka faiz oranlarının yüksek olması sebebi ile konuta erişim zorlaşmaktadır. Nüfus oranımız genç olmasından dolayı yeni evlenen çiftlerin konut ihtiyaçlarını artıran diğer bir etkendir. Ayrıca şehrimiz bir üniversite şehridir. Üç üniversitemizde toplamda 140-150 bin

> “Yıllardır komşu ülkelerden Türkiye'ye göç olması ve şehrimizde yeterli imarlı arsa üretilmemesinden dolayı konut sıkıntısı her geçen gün artarak devam etmektedir.”

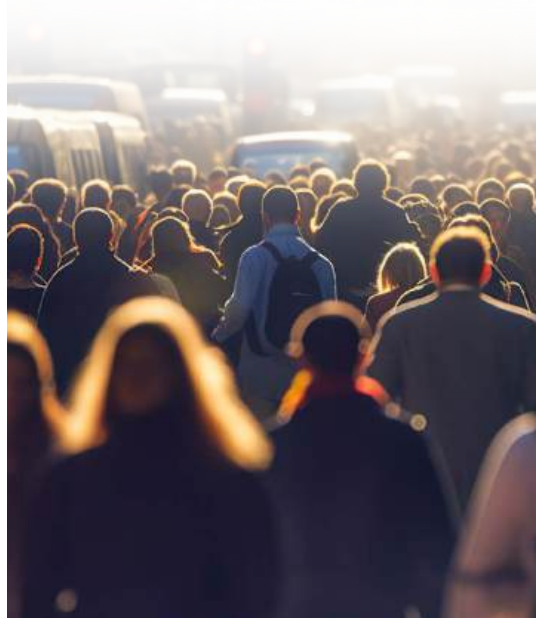

Şehrin sadece belirli noktalarda büyümeye itilmesi hem bu bölgelerde rant problemi yaratmakta hem de beraberinde fahiş fiyat artışlarına neden olmaktadır. Bununla birlikte kentleşme ve sanayileşmeyi kentin tamamen farklı ve birbirinden en uzak iki noktasında planlamak beraberinde trafik başta olmak üzere birçok ekonomik, sosyal ve çevresel sorun doğurmaktadır.

civarında öğrenci okumaktadır. Şehrimizdeki Öğrencilerin KYK yurtları haricinde de bağımsız yaşamak istemeleri konut ihtiyacını arttıran diğer bir etkendir.

Kentimiz tek merkezli geliştiğinden barınma sıkıntısı ile birlikte ulaşım problemini beraberinde getirmektedir. Şehrimiz tek merkezli olarak gelişmesi, kent içindeki trafiği sürekli olarak merkeze yönlendirdiğinden özellikle araç trafiğinin çözümü zorlaştırmaktadır. Şehrimizde ulaşım planlaması ile birlikte yeni konut alanlarının imara açılması önem arz etmektedir.

Sonuç olarak Eskişehir'de tek merkezli, niteliksiz ve afet riski taşıyan yoğun konut dokusunun dönüşümünün sağlanması gereklidir. Bunun için yeni ve alternatif kent merkezleri önerilmesi ve örnek yaşam alanlarının oluşturulması beklenmektedir. Şehrin sadece belirli noktalarda büyümeye itilmesi hem bu bölgelerde rant problemi yaratmakta hem de beraberinde fahiş fiyat artışlarına neden olmaktadır. Bununla birlikte kentleşme ve sanayileşmeyi kentin tamamen farklı ve birbirinden en uzak iki noktasında planlamak beraberinde trafik başta olmak üzere birçok ekonomik, sosyal ve çevresel sorun doğurmaktadır. Eskişehir'de yapılacak toplu konut projeleri orta ve dar gelirli kesim göz önünde bulundurularak hayata geçirilmelidir. Yenikent, Uluönder ve TOKİ konutlarında olduğu gibi satış ve kiralama fiyatları düşük maliyetli olmalıdır. Kentin sağlıklı büyümesi ve gelişimi için kırsal ilçelerin gelişimi desteklenmeli, buralarda yeni konut alanları oluşturulmalı ve ulaşım imkanları geliştirilmelidir. Kırsal kalkınma belirli bir strateji ve plan dahilinde ele alınmalıdır. İlçeler mevcut potansiyelleri dahilinde geliştirilmelidir. İlçelerin sahip olduğu avantajlar dikkate alınarak raylı sistemler, hayvancılık, tarım ve turizm gibi sektörler farklı ilçelerde desteklenmeli ve özel ihtisas bölgeleri kurulmalıdır. Özellikle Eskişehir'e yakın olan ilçelerde yeni konut alanları oluşturularak kentleşme ve şehrin yaşama alanı geniş bölgelere yayılmalıdır. Eskişehir'de konut ve imar sorununun aşılması için tüm kentte bütüncül bir eylem planı ve plan değişiklikleri yapılması gerekmektedir. Merkezi ve yerel idarelerle birlikte ilgili tüm STK'ların katkı sunacağı bir çözüm platformu oluşturulmalıdır.

TÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK DÖNÜŞÜMÜ VE KENT SORUNU: GELECEĞE ADIM ADIM

Kemal KARADAĞ
TURYAP Genel Müdür Yardımcısı

Bugün, ülkemizin önemli bir dönemecinde, Türkiye'nin demografik yapısındaki büyük değişimleri ve bu değişimlerin konut sektörü üzerindeki etkilerini ele alacağız. Geleceğe dönük bir bakış açısıyla, Türkiye'nin Demografik Dönüşümü ve Konut Sorunu'nun altını çizeceğiz.

Türkiye, tarih boyunca birçok dönemden geçmiş ve bu dönemlerde demografik yapısında önemli değişimlere tanıklık etmiştir. Son yıllarda ise ülkede demografik dönüşüm hız kazanmıştır. Genç nüfusun artışı, kırsal alanlardan şehirlere göçün artması ve yaşam standartlarının yükselmesi gibi faktörler Türkiye'nin demografik yapısını kökten değiştirmiştir. Bu değişimlerin beraberinde getirdiği en önemli sorunlardan biri de konut sorunudur. Bu makalede, Türkiye'nin demografik dönüşümü ve bu dönüşümün yarattığı konut sorunu ele alınacaktır.

> “Genç nüfusun artışı, kırsal alanlardan şehirlere göçün artması ve yaşam standartlarının yükselmesi gibi faktörler Türkiye'nin demografik yapısını kökten değiştirmiştir.”

Demografik Değişim ve Türkiye'deki Gelişmeler

Demografik değişim, bir toplumun nüfus yapısında zaman içinde meydana gelen değişiklikleri ifade eder. Bu değişimler, doğum oranları, ölüm oranları, göç hareketleri, yaşam süresi gibi faktörlerden etkilenir. Demografik değişimler, bir ülkenin sosyal, ekonomik ve kültürel dinamiklerini önemli ölçüde etkiler. Türkiye de son yıllarda demografik değişimlerin etkilerini güçlü bir şekilde hisseden ülkelerden biridir.

1. Artan Genç Nüfus ve Eğitim: Türkiye'nin nüfus piramidi incelendiğinde, genç nüfusun oranının yüksek olduğu görülür. Bu, ülkede doğum oranının yüksek olduğunu ve genç nüfusun artış eğiliminde olduğunu gösterir. Genç nüfus, ülkenin ekonomik büyümesine katkıda bulunabilecek büyük bir potansiyele işaret eder. Bu genç nüfusun eğitim düzeyinin yükseltilmesi, Türkiye'nin gelecekteki rekabetçiliği açısından kritik önem taşır.

2. Şehirleşme ve Kırsal Göç: Son yıllarda, Türkiye'de şehirleşme hızla artmıştır. Kırsal alanlardan şehirlere doğru yoğun bir göç hareketi yaşanmaktadır. Bu durum, büyük şehirlerdeki nüfusu artırmış ve şehirlerin altyapısına olan talebi artırmıştır. Bu süreç, şehirlerdeki konut talebini artırarak konut sektörünü de etkilemektedir.

3. Yaşlanan Nüfus ve Sağlık Hizmetleri: Türkiye, diğer bir demografik değişimle de yüzleşmektedir: yaşlanan bir nüfus. İlerleyen yıllarda, yaşlı nüfusun artması sağlık hizmetlerine olan talebi artıracak ve sosyal güvenlik sistemini zorlayacaktır. Bu durum, sağlık politikalarının ve sosyal hizmetlerin gözden geçirilmesini gerektirir.

4. Kültürel Çeşitlilik ve Toplumsal Uyum: Göç, Türkiye'nin demografik yapısını sadece nüfus miktarı açısından değil, aynı zamanda kültürel olarak da zenginleştirmiştir. Farklı kültürlerden gelen insanlar Türk toplumunda çeşitliliği artırmıştır. Bu, toplumsal uyum ve kültürel anlayış açısından önemli bir zorluktur ve eğitim ve sosyal entegrasyon politikalarını gerektirir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin demografik değişimi, ülkenin geleceğini şekillendiren önemli bir faktördür. Bu değişimleri yönetmek ve olumlu sonuçlar elde etmek için eğitim, sağlık, ekonomi ve toplumsal uyum gibi alanlarda etkili politikalar geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, bu değişimleri anlamak ve uygun önlemleri almak, Türkiye'nin sürdürülebilir bir şekilde kalkınmasını sağlamak için kritik bir öneme sahiptir.

Türkiye'de Konut Sorunu ve Çözüm Yolları

Türkiye, son yıllarda hızla artan nüfusuyla birlikte büyük bir konut sorunuyla karşı karşıya. Kentleşme, göç ve demografik değişim gibi faktörler, konut talebini artırarak bu sorunu daha da karmaşık hale getiriyor. Türkiye'nin büyük şehirlerindeki konut fiyatlarının hızla yükselmesi, orta ve düşük gelirli ailteler için uygun konut bulmayı zorlaştırıyor.

1. Konut Sorununun Nedenleri

Türkiye'deki konut sorununun temel nedenleri arasında şunlar bulunmaktadır:

a. Hızla Artan Nüfus: Türkiye'nin nüfusu hızla artıyor ve bu da konut talebini artırıyor.

b. Kentleşme: Kırsal alanlardan şehirlere göç, büyük şehirlerdeki konut talebini artırıyor.

c. Gelir Uçurumu: Gelir eşitsizliği, düşük gelirli ailelerin uygun konutlara erişimini zorlaştırıyor.

d. İmar Politikaları: Yanlış veya etkili olmayan imar politikaları, konut arzını sınırlayabilir ve fiyatları artırabilir.

> Türkiye'nin büyük şehirlerindeki konut fiyatlarının hızla yükselmesi, orta ve düşük gelirli aileler için uygun konut bulmayı zorlaştırıyor.

2. Çözüm Yolları

a. Sosyal Konut Projeleri: Devlet destekli sosyal konut projeleri, düşük gelirli ailelere uygun konutlar sağlayarak sorunu hafifletebilir.

b. Kira Yardımları: Düşük gelirli ailelere kira yardımları yaparak, uygun konutlara erişimlerini kolaylaştırabilir.

c. Etkili İmar Politikaları: Şehir planlamasında doğru ve etkili politikalar izlenerek, konut arzı artırılabilir ve konut fiyatları kontrol altında tutulabilir.

d. Kentsel Dönüşüm: Eski ve riskli binaların yenilenmesi hem güvenli konutlar sağlar hem de şehir estetiğini artırabilir.

e. Eğitim ve Bilinçlendirme: Konut edinme konusunda halkı bilinçlendirmek ve finansal okuryazarlığı artırmak, uygun konut sahibi olma şansını artırabilir.

Türkiye'deki konut sorunu karmaşık bir meseledir ve çözümü için çoklu yaklaşımlar gerekmektedir. Devlet, yerel yönetimler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları iş birliği yaparak, sosyal adaleti sağlayacak ve herkesin uygun, güvenli bir konuta erişimini sağlayacak politikaları geliştirmelidir. Bu sayede Türkiye, konut sorununu çözebilir ve halkının yaşam kalitesini artırabilir.

BİZDEN HABERİNİZ OLSUN!

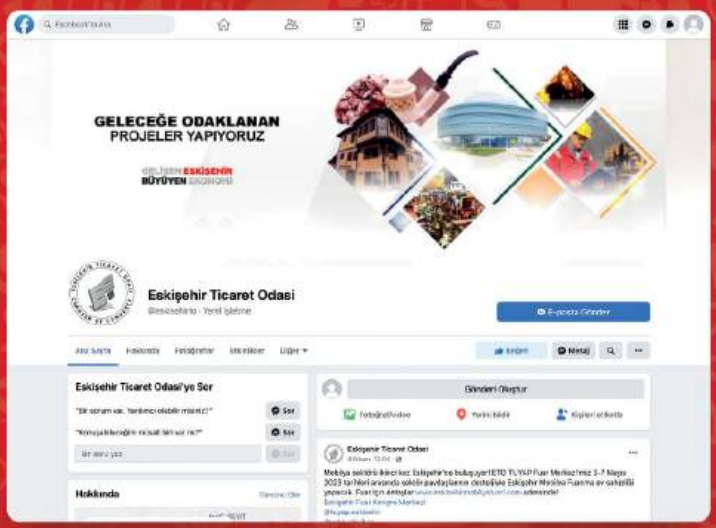

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
CHAMBER OF COMMERCE

www.etonet.org.tr | eskisehirto | eskisehirto | eskisehirto

BEYİN GÖÇÜ: GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER İÇİN KAYIP MI FIRSAT MI?

Prof. Dr. Fuat GÜLLÜPINAR
Anadolu Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Sosyoloji Bölümü

> Gelişmiş ülkeler arasında, dünyanın her yerinden yüksek vasıflı göçmenleri kendi ülkelerine çekme konusunda kıyasıya bir rekabet bulunmaktadır.

Yüksek nitelikli ve eğitimli profesyonellerin belli bir süreliğine veya kalıcı olarak gelişmiş refah ülkelerine göç etmesini ifade eden beyin göçü, insan sermayesinin uluslararası hareketliliği veya beşeri sermaye transferi olarak tanımlanıyor. Yüksek nitelikli insanların göç hareketleri büyük ölçüde gelişmiş ülkelerin sunduğu daha gelişmiş mesleki olanaklar, demokratik kültür, yüksek gelir ve kariyer fırsatları nedeniyle azgelişmiş ülkelerden gelişmiş ülkelere doğru gerçekleşmektedir. Özellikle, beyaz yakalı veya altın yakalı olarak anılan akademisyenler, yazılım ve teknoloji uzmanları, sağlık profesyonelleri, ve araştırmacıların yüksek nitelikli çalışanlar olarak küresel düzeyde hareketlilik imkanları çok daha fazla olmaktadır.

1950'ler ve 1960'larda, "beyin göçü" terimi, ilk kez Birleşik Krallık'taki Kraliyet Cemiyeti tarafından İngiliz bilim insanlarının Amerika Birleşik Devletleri'ne ve Kanada'ya göçünü tasvir etmek için kullanılmıştır (Godwin vd., 2009). Günümüzde iletişim ve ulaşım teknolojilerindeki devrimler sayesinde gelişen küreselleşme dinamiklerinin etkisiyle ortaya çıkan "enformasyon toplumu" (Castells, 2017) yüksek vasıflı insanları daha önce hiç olmadığı kadar dünyadaki ekonomik rekabetin lokomotifi haline getirmiştir. Bu yüzden gelişmiş ülkeler arasında, dünyanın her yerinden yüksek vasıflı göçmenleri kendi ülkelerine çekme konusunda kıyasıya bir rekabet bulunmaktadır. Bu bağlamda, Amerika Birleşik Devletleri, Çin, Avustralya, Yeni Zelanda, Kanada, Almanya ve Hollanda gib gelişmiş ülkeler yüksek vasıflı insanları ülkelerine çekebilmek için, vatandaşlık sürecini ve süresiz oturum seçeneklerini kolaylaştıran yasal düzenlemelerin yanı sıra, kariyer ve mesleki açıdan her türlü fırsat ve imkanları

içeren teşvik politikaları, araştırma geliştirme konularında ortak projeler, uluslararası öğrencilere yönelik yüksek lisans ve doktora programları, burslar vb. politikaları hayata geçirme konusunda yarışmaktadır. Dahası, gelişmiş ülkeler göçmen politikalarında seçici veya ikili bir göçmen kabul politikası uygulama eğilimindedir: Buna göre, gelişmiş ülkeler bir yandan vasıfsız göçmenlere yönelik olarak sınırlarını tümüyle sıkılaştırmak veya kapatmak amacıyla biyometrik pasaportlar, parmak izi, yüz ve göz tanıma sistemleri de dahil olmak üzere çok sayıda kontrol ve güvenlik mekanizmalarını devreye sokarken, diğer yandan çok daha fazla sayıda vasıflı göçmenlere ve uluslarası öğrencilere kapılarını sonuna kadar aralayacak türden teşvik edici adımları atmaktadır. Bu noktada, gelişmiş ülkelerin seçici/ikili göçmen politikalarına çoğu zaman tam bir pragmatizm egemendir. Öte yandan, vasıfsız göçmenlere yönelik kapıları sonuna kadar kapatmaya dayalı katı sınır kontrolleriyle tahkim edilen güvenlikçi bir stratejinin uzun 1960'lı yıllardan bugüne artan refaha parallel olarak akut bir demografik daralma yaşayan gelişmiş ülkeler açısından sürdürülebilir olup olmadığı da tartışmalıdır ve başka bir yazının konusu olacak kadar önemli bir konudur.

Sonuç olarak, ülkeler arasında asimetrik ilişkilere neden olan küresel ekonominin eşitsiz yapısı, gelişmiş ve zengin ülkelerin yüksek vasıflı göçmenleri çekmelerine ve elde tutmalarına olanak tanıyan bir yapı oluşturmaktadır (Shachar, 2006). Kerr ve arkadaşlarının (2017) belirttiğine göre, yakın geçmişte; OECD üye ülkelerinde yüksek vasıflı göçmen sayısı, düşük vasıflı işçilerinkinden daha hızlı bir şekilde artmıştır. Carrington ve Detragiache'e (1999) göre, ABD'deki 7 milyon düzenli göçmenden 1.5 milyonu çok yüksek niteliklidir ve Asya-Pasifik bölgelerinden gelmektedir. Örneğin Filipinler, Asya ve Pasifik bölgesindeki en büyük kaynak ülkelerden biridir ve yüksek sayıda göçmeniyle dikkat çekmektedir. Bu vasıflı göçmenlerin bir kısmı da hizmet sektörüne yönelik eğitimlere sahiptir. Hindistan, Kore ve Çin de sayıları milyonları bulan diasporalarıyla beyin göçü ihracında çok önemli bir kaynak ülkedir. Öte yandan, ABD, Avustralya, Kanada, Fransa ve Almanya gibi ülkeler, OECD ülkelerine toplam göç akışının %93'ünü kendilerine çekmektedirler.

Ülkeler arasında asimetrik ilişkilere neden olan küresel ekonominin eşitsiz yapısı, gelişmiş ve zengin ülkelerin yüksek vasıflı göçmenleri çekmelerine ve elde tutmalarına olanak tanıyan bir yapı oluşturmaktadır.

Neden Gidiyorlar?

Vasıflı insanların başka ülkelere göç etme eğilimleri bir çok faktöre bağlıdır ve bu her ülkenin ekonomik, siyasal, sosyal ve konjonktürel (dönemsel) yapısıyla yakından ilgili olabilmektedir. Öncelikle, vasıflı göçmenlerin yaşadıkları ülkeden göçmenlerinin temel motivasyonlarının kaynaklarının çok çeşitli olduğunu hatırda tutmak faydalı olacaktır. Ancak göç etmeyi sağlayan temel dinamikleri göç literatüründe iki başlıkta toplamak mümkündür: İtici ve çekici faktörler. İtici faktörler, vasıflı insanların kendi ülkelerinin sosyal yaşamı ve mesleki ortamları ile ilgili memnuniyetsizlere işaret etmektedir. Vasıflı insanların mesleklerini icra ederken ülkelerinde mesleklerine dair ücret, imkan kapasite, fırsat ve sosyal hakların sınırlı olmasıyla ilgili olarak meslek ve çalışma koşullarından kaynaklanan itici faktörlerden söz edilebilir. Şüphesiz her sektör her ne kadar kendi içinde farklı dinamikler ve koşullara sahip olsa da vasıflı göçmenlerin çalışma ilişkileri açısından genel olarak şikayet ettiği konular arasında, çalışma koşullarının zorluğu, kariyer fırsatlarının sınırlılığı, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin azlığı, çalışma ilişkilerinde hiyararşinin ve katı bürokratik eğilimlerin egemenliği, liyakat ilişkilerinin zayıflığı, nepotik ve klientalist ilişkilerin yaygınlığı bulunmaktadır. Çalışma koşullarına ilişkin bu sayılan olumsuzluklar mesleki alandaki itici faktörler arasında sayılmaktadır.

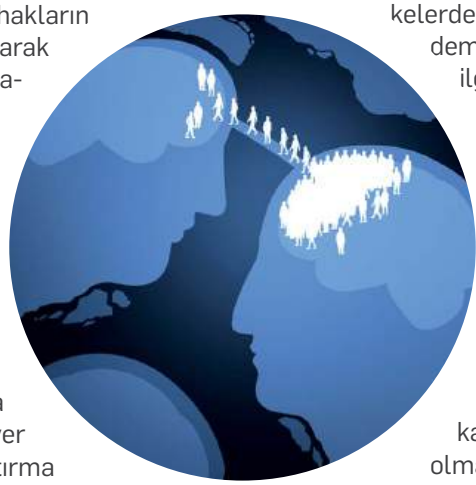

Çalışma ortamına yönelik eleştirel tutumun yanı sıra, vasıflı göçmenlerin kendi ülkelerindeki ekonomik yaşamın istikrarsızlığından, alım gücünün zorluğundan, güvensizlik ve geleceksizlik duygusundan şikayet ettikleri belirtilmektedir. Bu bağlamda, göç etme eğiliminde olan vasıflı insanların toplumdaki ortak yaşam alanındaki yaşam koşullarından memnuniyetsizlikleri dikkat çekmektedir: Ortak yaşama dair saygı ve etik kodların zayıflığı, birlikte yaşama kültürünün kurumsallaşmamış olması, cezasızlık ve kuralsızlık kültürünün yaygınlığı, erkek egemen toplumlarda bu ataerkil düzenin kadınları ikincilleştirmesi gibi insanların kendini güvende hissetmediği durumlar (insani güvensizlik olgusu) vasıflı insanları bulundukları ülkenin sosyal yaşamına yabancılaştırmakta ve "göç etme" güçlü bir alternatif olarak gündeme gelmektedir. Bu bahsedilen unsurlar da ortak yaşam alanlarıyla ilgili itici faktörleri oluşturmaktadır. Dahası ortak yaşam kültürünün önemli bir parçası sayılan eğitimdeki nitelik sorunları da yine önemli bir itici faktör olarak değerlendirilmektedir. Yine ortak yaşama kültürünün ayrılmaz bir parçası olan kamusal alanda siyasetin bazı sorunlarının da itici faktörler arasında anıldığını da belirtmek gerekiyor: Demokrasi ve hukuk devleti anlayışının güçlü bir biçimde kurumsallaşamadığı ülkelerde var olan siyasi istikrarsızlık, demokratik sınırlılıklar, bununla ilgili olarak yaşanan istikrarsız ve kaotik ortam, göç etmeye karar verilirken insani güvensizlik meseleleri ve şikayet konuları arasında yer almaktadır.

Yukarıdaki tüm faktörlerin özellikle ekonomik istikrarsızlıkların devamlılık gösterdiği, ekonomik kalkınmanın sürdürülebilir olmadığı, alım gücünün düştüğü ekonomik koşullarda çok daha görünür olduğu ve bu faktörlerin etkisiyle göçün daha güçlü bir alternatif haline geldiği söylenebilir.

Vasıflı göçmenlerin yönlerini refah ülkelerine dönmelerine ve o ülkelerde bir hayat kurmayı hayal etmelerine neden olan cezbedici ve çekici faktörlere değinecek olursak, öncelikle refah ülkelerindeki ekonomik fırsatlardan söz etmeliyiz: Sosyal hakların yaygınlığı, alım gücünün yüksek olması, ekonomik istikrar, yüksek maaşler ve iş güvenliği ekonomik olarak insanları cezbetmektedir.

İkinci olarak, mesleki açıdan daha iyi kariyer fırsatları, araştırma geliştirme olanakları, yetenekli bireyler için geniş istihdam fırsatları ve uzmanlaşma imkanları insanların rotasını belirleyen mesleğe ilişkin çekici unsurlar olmaktadır.

> Vasıflı göçmenler daha iyi bir yaşam arayışına çıkan insanlar olarak değerlendirildiğinde, yaşam kalitesinin önemi çok daha iyi anlaşılabilir. Yaşam kalitesini oluşturan temel unsurlar olarak ekonomik fırsatlar, eğitim olanakları, istihdam ve kariyer imkanlar, siyasi istikrar, demokratik özgürlük alanlarının genişliği, bireysel haklar ve hukukun gelişkinliğini sıralayabiliriz.

Şüphesiz, çekici faktörlerin en önemlisi sayılabilecek temel unsur, refah ülkelerindeki bireysel ve kolektif hakların gelişkinliğiyle zenginleşmiş olan bir yaşam kalitesidir. Vasıflı göçmenler daha iyi bir yaşam arayışına çıkan insanlar olarak değerlendirildiğinde, yaşam kalitesinin önemi çok daha iyi anlaşılabilir. Yaşam kalitesini oluşturan temel unsurlar olarak ekonomik fırsatlar, eğitim olanakları, istihdam ve kariyer imkanlar, siyasi istikrar, demokratik özgürlük alanlarının genişliği, bireysel haklar ve hukukun gelişkinliğini sıralayabiliriz. Tüm bu unsurlar vasıflı göçmenleri çeken mıknatıs unsurlar olarak iş görmektedir. Özellikle refah ülkelerindeki eğitim olanakları da vasıflı göçmenlerin hem kendileri ve hem de aile bireyleri için iyi bir gelecek tahayyül etmenin temel zemini olmaktadır.

Yine refah ülkelerinde var olan demokratik alanın genişliği, bireysel ve kültürel özgürlük anlayışının gelişmişliği, demokrasinin kurumsallaşmış olması, kurumların liyakat prensiplerine bağlılığı, sosyal ve hukuk devleti anlayışının oldukça güçlü olması da bu ülkelerdeki siyasal ve kültürel ortamın çekici unsurları olarak sayılmaktadır. Nitekim, vasıflı göçmenlerin bu toplumlarda bir gelecek hayal etmelerini sağlayan temel unsurlar, insani güvenlik, nitelikli eğitim, güçlü istihdam ve kariyer fırsatları, liyakat ve demokratik standartların gelişmişliği ve özgürlük alanının genişliği gibi faktörler açısından değerlendirilmektedir.

Belirtmek gerekir ki her ne kadar beyin göçünü teşvik eden yapısal unsurlar söz konusu olsa da bireyler içinde bulunduğu koşulları değerlendirerek "bireysel" veya "hane" olarak göç edip etmemeye karar veriyorlar. Tam bu noktada, göç etmeye karar veren bireylerin beşeri sermayelerinin, göç etmeden önce yaşadıkları yabancı ülke deneyimlerinin, gidecekleri yerlerde bir sosyal ağlarının olmasının ve dil beceri düzeylerinin çok önemli olduğunun altını çizmek gerekir. Göç etmeyi göze alan insanların, göç etmeye cesaret edebilmeleirini sağlayan beşeri sermayelerinin zengin olduğunu düşünmek yanlış olmaz. Örneğin, genellikle göç etme kararı alan insanların önemli bir kısmının farklı kaynaklardan etkilenerek bu kararı verdikleri söylenebilir: Yurtdışına daha önceden göçmüş

olan ve bağlantıda olunan meslektaşlar, akrabalar veya arkadaşlar göç kararına değilse bile göçün yönüne etki edebilmektedir. Daha önce Erasmus değişim programı gibi farklı değişim programları ve yurtdışı burs ve staj imkanlarını kullanan bireylerin, yurtdışı deneyimlerinin onların sonraki hareketliliklerini kuvvetlendirebildiği söylenebilir. Aynı şekilde, gidilecek ülkenin dilini iyi seviyede kazanmış insanların daha rahat göç ettikleri de bilinmektedir. Ayrıca, göç edilecek ülkede sahip olunan ilişki ağlarının da (network) bu süreci hızlandırdığı ve kolaylaştırdığı bilinmektedir. Son olarak, artık internet teknolojisi sayesinde podcastler, youtuber'lar vb. sosyal media platformları da vasıflı göçmenlere yol gösterecek bilgi ve deneyim paylaşımlarını içermesi nedeniyle tıpkı bir "ağ" gibi işlev görmektedir. Sonuç olarak, göç etmek isteyen vasıflı göçmenlerin başvurabilecekleri kaynaklar hem çeşitlenmiş hem de oldukça fazlalaşmış görünmektedir. Buna bağlı olarak, vasıflı insanların bundan sonra daha hareketli ve göç etmeye eğilimli hale geldiklerini düşünmek için elimizde yeterince veri bulunmaktadır.

Yüksek Vasıflı Göçmenler ve Göç Olasılıkları

Dünyada küresel düzeyde son yıllarda yaşanan teknolojik dönüşümler sonucunda ortaya çıkan iletişim ve ulaşım imkanları sayesinde hareketlilik (mobilite) imkanı hiç olmadığı kadar kolay ve ucuz hale gelmiş durumdadır. Yüksek vasıflı profesyoneller sahip oldukları kültürel sermaye, dil becerileri ve kozmopolitan düşünce biçimine yatkınlıkları ve gelişmiş ülkelerin teşvik edici politikaları nedeniyle hareketlilik potansiyeli en yüksek olan göçmen gruplardır. Yüksek vasıflı göçmenlerin yöneldikleri ülkeler, sadece teknolojik ve endüstriyel açıdan değil demokratik standartlar açısından da oldukça gelişmiş olan refah ülkeleri olan Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Almanya, Japonya, Fransa, Hollanda ve İskandinavya ülkeleri olmaktadır. Yüksek vasıflı göçmenler kendileri, çocukları ve aileleri için daha iyi kariyer fırsatlarının ve çalışma olanaklarının olmasını ve daha iyi bir yaşam standartlarını talep etmektedir. Çalışma ve yaşam standartları açısından daha iyi koşullarda hayatını sürdürmek isteyen vasıflı insanlar en kolay ve hızlı göç etme eğiliminde olan göçmenlerdir.

Bir çok gelişmekte olan ülke ve sömürge güçlerinden bağımsızlığını kazanmış bir çok ülke özellikle Avrupa, Orta Doğu, Kuzey Amerika ve diğer ülkeler için nitelikli insan kaynağı sağlama konusunda öncü bir rol üstlenmiştir

Günümüzde, 'insan sermayesi kaybı' birçok gelişmekte olan ülke için en zorlu sorunlardan biri olarak öne çıkmaktadır (Biglari vd., 2022). Bu durum aynı zamanda devletlerin coğrafi konumları ve tarihi geçmişleri ile yakından ilişkilidir. Örneğin, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) bölgelerine yakın veya OECD ülkeleri ile kolonyal bağlantılara sahip olan ülkelerde, beyin göçü belirli bir rota üzerinde gerçekleşmektedir (Docquier vd., 2007). Bir çok gelişmekte olan ülke ve sömürge güçlerinden bağımsızlığını kazanmış bir çok ülke özellikle Avrupa, Orta Doğu, Kuzey Amerika ve diğer ülkeler için nitelikli insan kaynağı sağlama konusunda öncü bir rol üstlenmiştir (Kaukab, 2005). Böylece, bu bakış açısına göre beyin göçü, halihazırda zengin ekonomiler, yoksul ülkelerin büyük bir maliyetle eğittikleri bireyleri hiç bir masraf yapmadan kazandıkları ve zenginleştikleri için bu durum 'uluslararası eşitsizliği' daha da kötüleştirmektedir.

Beyin Göçü: Kayıp mı, Kazanç mı?

1970'li yıllarda yapılan araştırmalar beyin göçünü azgelişmiş veya gelişmekte olan ülkeler için mutlak bir kayıp olarak görme eğilimindeydi ve beyin göçünü durdurabilmek için farklı politikalar önermekteydi. Kısıtlayıcı tedbirler-

le yüksek vasıflı insanları elde tutmayı veya çeşitli teşvik programları yoluyla onları kendi ülkelerine geri çekmeyi amaçlayan bu politikalar, yüksek vasıflı göç dalgasını durdurmak açısından çok başarılı olmamıştır (Güllüpınar, 2022: 184). Bu politikalar zaman zaman da yurtdışına eğitim için giden insanların bu eğitimlerinin karşılığında uzun bir süre zorunlu hizmeti kendi ülkesinde yapmasını tasarlayarak kalıcı beyin göçünü durdurmayı hedeflemiştir. Bu kapsamda, Bhagwati (1976) ise insan sermayesinin kaybını, gönderen ülkenin kaybını telafi etmek için ya alıcı ülkenin ya da bireysel göçmenin vergilendirildiği telafi edici politikalar önermiştir. 1970'lerde Bhagwati ve arkadaşları genellikle vasıflı işçilerin ülkeden ayrılmasına ve anavatanın kaybına odaklanmış, ancak onların dönüş olasılığı üzerinde durmadığı gibi göç ettikleri yerden anavatanlarına yapabilecekleri bilgi, sermaye ve teknoloji transferlerini bahis konusu etmemişlerdir.

2000'li yıllardan itibaren yeni araştırmalar beyin göçünün azgelişmiş ülkeler için tümüyle bir kayıp olarak değerlendirmekten uzaklaşarak, bu hareketliliğin kaynak ülkeye olumlu etkilerine odaklanmıştır. İletişim ve ulaşım teknolojilerindeki devrimlerin insanların uzaktan iletişim kurma, kolay ve ucuz seyahat imkanlarına kavuşmasını değerlendiren son zamanlardaki çalışmalar, bu gelişmelerin sayesinde diasporadaki vasıfllı göçmenlerin uzaktan veya kısa süreli ziyaretler ile anavatanlarına bilgi, beceri ve "know-how" transferi yapabildiklerini ve yatırım yapabildiklerini göstermektedir.

İletişim ve ulaşım teknolojilerindeki gelişmeler, sınır ötesi temasları daha önce hiç olmadığı kadar kolay hale getirmiştir. Bu yeni ulus-ötesi bakış açısı, vasıflı göçmenlerin anavatana sadece para havalesi yapmadığını bu tür göçmenlerin yapabileceği önemli bilgi, sermaye ve teknoloji transferinden de bahsetmektedir (Portes ve Celaya, 2013). Bu yıllarda beyin göçü genellikle gelişmekte olan ülkelerin aleyhine bir kayıp olarak görülmekten ziyade "kazan-kazan" paradigması çerçevesinde değerlendirilmeye başlanmış, ulus-ötesi ağların ve diasporadaki vasıflı bireylerin farklı boyutlarda anavatanlarının kalkınmasına katkıları üzerinde durulmuştur.

Beyin göçünün olumlu sonuçlarına odaklanan bu yaklaşım, beyin göçünün potansiyel faydalarını işçi dövizleri, eğitimi teşvik, geri dönüş göçü ve diaspora etkileri unsurlarını merkeze alarak gündeme getirmiştir. Diasporadaki yüksek vasıflı insanların anavatanlarına katkıda bulanabilecekleri anlayışı, onların geri dönmelerinin zorunlu olmadığını kabul eden, yüksek vasıflı gurbetçilerin onların bağlılıkları temelinde ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmasına "uzaktan" katkıda yapacağına inanan bir diaspora perspektifine sahiptir. Diasporadaki yüksek vasıflı gurbetçilerin ülkelerine uzaktan katkıda bulanabileceklerini varsayması nedeniyle geleneksel bakış açısından oldukça farklı olan bu yaklaşım, kendi ülkelerindeki muadilleriyle bağlantılar kuran ve menşe ülkelerinin kalkınma sürecine katılan gurbetçilerin entelektüel, özellikle bilim ve teknoloji ağlarının yaratılmasını öngörmektedir. Bu bağlantılar, özellikle internetin gelişmesi olmak üzere bilgi teknolojisinin gelişmesiyle kolaylaşmıştır, ancak sadece bu imkanlarla sınırlı değildir (Güllüpınar, 2022: 185). Portes ve Celaya (2013: 177) gibi bazı ekonomistlere göre, genellikle ülkelerinin en iyi ve en parlak insanları olan vasıflı göçmenlerin bir kısmı, kendi yerel ekonomileriyle de iyi entegre olmuş durumdadır ve sosyal ağlarını kendi ülkelerine genişleterek, teknoloji girişimciliği ilişkilerini transfer etmeye çalışmakta ve küresel teknolojik rekabeti yeniden şekillendirmektedir. Bu bakış açısı, göçmen profesyonellerin, istedikleri takdirde, yeni iletişim ve ulaşım teknolojilerini kullana-

rak kalıcı göçü döngüsel bir model haline getirebilecekleri temel noktayı vurgular. Silikon Vadisi'ndeki Hintli mühendisler, Boston'daki Çinli yazılım programcıları ve her yerde bulunan Filipinli doktorlar, kendi ülkelerinde sürekli bir akışı sürdürürken Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşamaya ve çalışmaya devam edebilirler.

Zucker ve Derby, 23 yıl boyunca takip ettikleri (1981-2004). 5,401 Amerika'da ki Çinli "bilim insanı" üzerine yaptıkları uzun vadeli çalışmada Çin'in fayda sağladığı "beyin kazanımı" konusunda nicel kanıtlar sunmaktadır. Çalışma, ABD'den hem geçici hem de kalıcı olarak dönüş göçü, ayrıca Çin'deki yüksek teknoloji endüstrilerine yapılan yatırımlar ve yönetim katılımı konusunda yeterli kanıt bulmuştur. Beyin göçü, beyin kazancı ve beyin değişimi gibi çeşitli deneyimlerin hepsi aynı noktada birleşmektedir: göçmen profesyonellerin kendi ülkelerinin gelişimine önemli katkılarda bulunabilmeleri ancak anavatanda elde edilebilecek somut kazançların olabileceği altyapı tesislerinin olmasına bağlıdır. Başka bir deyişle, göçmenlerin bilgi ve yatırım sermayesindeki katkılarını alabilecekleri bilimsel ve teknolojik altyapının anavatanda minimum düzeyde bulunması gerekmektedir. Örneğin, Slovenya (küçük ölçekli), Hindistan (Banglore Vadisi), Kore (Seul Teknoloji Parkı) ve Çin (Shanghay Teknoloji Parkı) bu tür bir altyapıya sahiptir; ancak Arnavutluk ve Sahra Altı Afrika ülkeleri böyle bir altyapıya sahip değildir. Temel bilimsel tesis ve ekipmanlardan yoksun olan daha yoksul ülkeler, kendi üzerinde beslenen bir beyin göçüne kurban gitmektedir. Tam tersine, gereken altyapıyı sağlayabilen ve göçmenlerinin faaliyetlerini ve yatırımlarını teşvik edebilen proaktif bir devlete sahip olan ülkeler, bu diasporik gurbetçilerden büyük ölçüde faydalanabilir (aktaran, Portes ve Celaya, 2013: 178).

Eğitimin Uluslarasılaşması: Yüksek Lisans ve Doktora Öğrencileri

Beyin kazancı için başka bir kanal da yüksek lisans veya doktoraya düzeyinde gerçekleşen uluslarası öğrenci hareketlilikleridir. Haupt ve arkadaşlarına (2010) göre, gelişmekte olan ülkelerden öğrenciler, gelişmiş bir ev sahibi ülkede eğitim aldığında her ne kadar bu öğrencilerin kalıcı göç etme olasılığı olsa da bu surum göç etmeyip dönenler sayesinde ev sahibi ülkenin eğitim kalitesini artırmaya teşvik eder ve evsahibi ülke için bir kazanca dönüşebilir. Kalıcı göç olasılığı çok büyük olmadığı sürece, bu pozitif etki gelişmekte olan ülkede hem toplam hem de kişi başına düşen insan sermayesinin artmasına neden olmakta ve bir beyin kazancına dönüşmektedir.

Beine ve arkadaşlarının (2008) ortaya koyduğu bazı araştırmalar, gelişmekte olan ülkelerden önemli sayıda vasıflı insanın göç etmesine rağmen, bu ülkelerde insan sermayesi rezervleri-

nin artmış olabileceğini göstermektedir. Özellikle, yüksek vasıflı insanların refah ülkelerine gidip başarılı olmalarının, anavatanda kalan diğer insanların yükseköğrenime özel yatırımlar yapmalarını olumlu etkilediği vurgulanmaktadır. Sonuç olarak, zengin ülkelerde vasıflı göçmenlere ödenen ücretler daha yüksek olduğundan, gelişmiş bir ülkeye göç etme olasılığı, dünyanın uzak ve yoksul köşelerinde bile insan sermayesine beklenen özel yatırımları artırmaktadır. Bu nedenle, gelişmekte olan ülkelerde insanlar eğitime daha fazla yatırım yapmaya başlar. Dolayısıyla, uluslararası iyi üniversitelerden eğitim almış olan öğrencilere yönelik özel teşviklerin etkisi yeterince güçlüyse, gelişmiş ülkeler bu süreci bir kazanca dönüştürebilmektedir. Sonuç olarak, yurtdışına giden öğrencilerin kalıcı olarak göç etme oranı çok büyük olmadığı sürece, gelişmekte olan ülkede toplam insan sermayesini artıran bir etkiye yol açar. Ancak kalıcı göç olasılığı kritik bir seviyeyi aştığında, daha fazla artış gelişmekte olan ülkedeki toplam insan sermayesini düşürür (aktaran, Haupt vd., 2010).

Vasıflı göçmenlerin gittikleri ülkede kalıcılaşması, daha liberal göç yasaları ve ev sahibi ülkenin iş piyasasına erişimi teşvik etmek için uygulanan teşvik politikaları gibi kurumsal ve siyasi değişikliklere bağlı olarak gerçekleşmektedir.

Ancak, Haupt ve arkadaşlarına (2010) göre, refah ülkelerinde yüksek lisans veya doktora eğitimi almış öğrencilerin geri dönüşlerinin önünde bazı engeller bulunmaktadır. Refah ülkeleri, yabancı öğrencilerden sadece öğrenim ücreti almakla kalmıyor, aynı zamanda mezuniyet sonrasında ülkede kalmaya devam etmeleri için de teşvik edici politikalar hayata geçirmektedir. Özellikle, refah ülkelerine gelen öğrencilerin mezuniyet sonrasında ülkede kalma olasılığında bir artışın olduğu analiz edilmektedir. Bu artış, daha iyi iletişim ve ulaşım teknolojileri gibi teknolojik gelişmelerden kaynaklanabilir. Bu teknolojik gelişmeler, gurbetçilerin aileleri ve arkadaşlarıyla daha kolay ve düşük maliyetle iletişim kurmalarına olanak tanır ve bu nedenle kalıcı göçün olumsuz etkilerini hafifletir. Ayrıca, vasıflı göçmenlerin gittikleri ülkede kalıcılaşması, daha liberal göç yasaları ve ev sahibi ülkenin iş piyasasına erişimi teşvik etmek için uygulanan teşvik politikaları gibi kurumsal ve siyasi değişikliklere bağlı olarak gerçekleşmektedir.

KAYNAKÇA

- Beine, M., Docquier, F., & Rapoport, H. (2008). Brain drain and human capital formation in developing countries: Winners and losers. Economic Journal, 118(528): 631–652. https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2008.02135.x
- Bhagwati, J. N. (1976) "Taxing the Brain Drain", Challenge, 19:3, 34-38.
- Biglari, S., Mayo, L., Beynaghi, A., Maknoon, R., Moztarzadeh, F., & Mozafari, M. (2022). Rethinking the brain drain: A framework to analyze the future behavior of complex socio-economic systems. Futures, 135(June): 102835. https://doi.org/10.1016/j.futures.2021.102835.
- Carrington, W. J., & Detragiache, E. (1999). How extensive is the brain drain? Finance and Development, 36(2): 46–49. https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/1999/06/carringt.htm
- Castells, M. (2017) Enformasyon Çağı: Ekonomi, Kültür, Toplum: Ağ Toplumunun Yükselişi I., İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. (3. Baskı).
- Docquier, F., Lohest, O., & Marfouk, A. (2007). Brain drain in developing countries. World Bank Economic Review, 21(2): 193–218. https://doi.org/10.1093/wber/lhm008
- Godwin, M., Gregory, J., & Balmer, B. (2009). The anatomy of the brain drain debate, 1950-1970s: Witness seminar. Contemporary British History, 23(1): 35–60. https://doi.org/10.1080/13619460801990088
- Güllüpınar, F. (2022) Dijital Çağda Beyin Göçünü Yeniden Düşünmek: Geri Kazanım Ağları Üzerine Stratejiler ve Öneriler, (Ed. K. Gökdağ, S. Karadeniz ve N. Çiçek) Göç, Aidiyet ve Siyaset. İstanbul: Çizgi yy., s.177-195.
- Haupt, A., Krieger, T. and Lange, T. (2010) A Note on Brain Gain and Brain Drain: Permanent Migration and Education Policy,. CESifo Working Paper Series No. 3154, at SSRN: https://ssrn.com/abstract=1660367 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1660367
-
- Kaukab, S. (2005). Situation of migration and potential available to reverse the brain drain—Case from Pakistan. Public Personnel Manag., 34(1), 103–112. https://doi.org/https://doi.org/10.1177/009102600503400106
- Kerr, S. P., Kerr, W., Özden, Ç., & Parsons, C. (2017). High-skilled migration and agglomeration. Annual Review of Economics, 9(April), 201–234. https://doi.org/10.1146/annurev-economics-063016-103705
- Shachar, A. (2006). The Race for Talent : Highly Skilled Migrants and Competitive Immigration Regimes. New York University Law Review, 81(1): 148–206.
- Portes A, Celaya A. (2013) Modernization for Emigration: Determinants and Consequences of the Brain Drain. Daedalus, Summer;142(3):170-184. doi: 10.1162/DAED_a_00226. Epub 2013 Jul 8. PMID: 28931955; PMCID: PMC5602585.

DEĞİŞEN İŞ YAŞAMI PERSPEKTİFİNDE TÜRKİYE'NİN GÜNCEL GÖÇ POLİTİKALARI

Prof. Dr. Erol KUTLU
Anadolu Üniversites
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İktisat Bölümü

Arş. Gör. Burak ARSLAN
Anadolu Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İktisat Bölümü

Türkiye'ye Yönelik Göçün Gelişim Süreci:

Türkiye tarihsel olarak düzenli ve düzensiz göç gerçeği ile hep iç içe olmuştur. Cumhuriyetin kuruluşundan sonraki yıllarda mübadele göçleri dışında, ilk olarak 1960'ların başında Türkiye uluslararası göç hareketiyle tanıştığını söyleyebiliriz. 31 Ekim 1961'de yapılan İşgücü anlaşmasıyla ile başlayan ve diğer ülkelere devam eden göçte 60 yıl aşıldı.. Bu süreçte "bugün için 5 milyon 400 bini Avrupa Birliği sınırları içinde olmak üzere 6 milyon 800 bin insanımız Türkiye sınırları dışında yaşamaktadır".(http://www.avrupaturkgazetesi.com/yurtdisinda-yasayan-turklerin-turkiyede-secme-ve-secilme-haklari/)

1960'lı yıllarda başlayan kitlesel işçi göçleri bir köken olarak Türkiye'yi öne çıkarmış olsa da göç alan bir ülke özelliği son yıllardaki ekonomik gelişmeler ve küresel değişimlere paralel olarak ön plana çıkmış ve giderek güçlenen bir olgu haline gelmiştir. Artık Türkiye göç akımına ekonomik gelişmeler dışında, siyasi etkenler ve etnik çatışmalar da neden olmaktadır. Öyle ki, bir dönem ülke dışından gelen göçmenler için geçiş ülkesi iken, bu sürece hedef ülke olma özelliği de eklenmiştir. (Sirkeci, İ. Erdoğan, M. "Göç ve Türkiye", Migration Letters, Volum:9,No4, S.297-302)

Uluslararası göçte "geçiş ülkesi" olmanın yanında "hedef ülke" olan Türkiye'nin konumunu kısaca inceleyelim;

1979'da yaşanan İran İslam Devrimi sonrasında, İran'dan Türkiye'ye bir milyona yakın insan göç etmiştir. Etnik kökenler bakımından çoğunluk Azeri olmak üzere Fars ve Kürt kökenliler yer almaktadır.

Nisan 2011- 15 Şubat 2023 tarihleri arasında Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle 3 milyon 259 bin 853 kişinin Türkiye'ye geldiği içişleri bakanlığınca ifade edilmiştir. Yasal çerçevede kabul edilen göçmen sayısı yaklaşık 30 yılda 6.000.000 civarındadır.

Bulgaristan'dan gelen göçler, aynı zamanda kitlesel göç hareketini de içermesi açısından önemlidir. Cumhuriyet döneminde Anadolu'ya gerçekleşen büyük göç dalgalarından bir diğeri de Bulgaristan'dan gelen göç hareketleridir. Bulgaristan'dan göçler aralıklarla 1989 yılına kadar sürmüştür. Bu süre içinde yaklaşık 800 bin kişiye ulaşan Bulgaristan'dan göçler, dört aşamada gerçekleşmiştir. (Doğanay, Filiz, "Türkiye'ye Göçmen Olarak Gelenlerin Yerleşimi" DPT.YBM 1997, ftp://ftp.dpt.gov.tr/pub/ekutup96, Ankara, Kasım 1996'dan aktaran)

Irak'tan gelen göçlerin büyük bir kısmı 1988 yılında Kuzey Irak'ta yaşanan Halepçe katliamı sonrası gerçekleşmiş, 51.542 kişiyi bulmuştur.

1991 yılındaki Körfez Savaşı sonrasında da 467.489 kişi kaçarak Türkiye'ye gelmiştir. 1992-1998 yılları arasında Bosna'dan 20 bin kişi, 1999 yılında Kosova'da meydana gelen olaylar sonrasında 17.746 kişi, 2001 yılında Makedonya'dan 10.500 kişi, Nisan 2011- 15 Şubat 2023 tarihleri arasında Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle 3 milyon 259 bin 853 kişinin Türkiye'ye geldiği içişleri bakanlığınca ifade edilmiştir. Yasal çerçevede kabul edilen göçmen sayısı yaklaşık 30 yılda 6.000.000 civarındadır. Düzensiz göç bu rakama dahil değildir.

Türkiye'ye yönelik düzensiz göçün durumuna kısaca baktığımızda; belgesiz göçmenler, yasa dışı girenler, vizesi dolanlar, sığınma başvuruları, Afganistan, Irak, İran vatandaşları ve Afrika ülkelerinden gelenler 2005 yılı itibariyle yaklaşık 2 milyon 484 bin 115 kişidir. (Bu rakama yasal giriş yapmayan Suriyeliler dahil değildir). Yasa dışı göçlerin Türkiye'de başlangıcı İran Devrimi sonrasına rastlamaktadır. İranlı göçmenler Avrupa ve Kuzey Amerika'ya ulaşmak için transit göçmen olarak kaldılar. Türkiye Asya ile Avrupa arasında köprü konumunda olması nedeniyle Kuzey Afrika, Ortadoğu ve yakın Asya ülkelerinden AB ülkelerine kaçak olarak göç etmek isteyenler için önemli bir duraktır. Bu bölgelerden gelen göçün temel geliş nedenlerinden ilki,; ülkelerindeki siyasi belirsizlikler ve çatışmalar, ikincisi; Türkiye'nin Doğu-Batı ile Kuzey-Güney arasında bulunan coğrafi yapısı, üçüncüsü; Avrupa'ya ulaşmayı hedefleyen göçmenler, Avrupa'nın sınırlarında

> Uluslararası göçte kabulcü ülke konumuna gelen Türkiye son 15 yılda ülkesinde kısa sürede oluşan göçmenlerin sayısı bakımından Dünya'da dikkat çekecek bir konuma gelmiştir. Kısa bir zaman diliminde Türkiye nüfusunun onda birine ulaşan göçmen sayısı önemsenmeyecek bir rakam kesinlikle değildir.

uyguladığı sıkı kontroller ve artan göç kontrolleriyle Türkiye gibi Avrupa'nın çevre ülkelerine yönelmeleri ve dördüncüsü; Türkiye'nin komşu ülkelere oranla ekonomik açıdan daha iyi şartlar sunması nedeniyle çalışmak isteyen göçmenler için çekici olmasıdır.(Deniz, T. Uluslararası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, Nisan 2014, s. 184-185.)

1988 sonrası Irak'tan gelen Kürt sığınmacıların çoğu menşe ülkelerine geri dönerken, Türk Bulgar sığınmacıların neredeyse yarısı, etnik Türklerin vatandaşlığa kabulüne imkân sağlayan vatandaşlık kanunu sayesinde Türkiye'ye yerleşmiştir. Eski Sovyet Cumhuriyetlerinden gelen göçmenler, Türkiye'de yalnızca birkaç ay kalan ve ticari ve diğer ekonomik faaliyetler sebebiyle ülkeleri ve Türkiye arasında gidip gelen döngüsel göçmenlerdi. Son olarak, İranlıların ve Iraklıların Türkiye'ye göçü, esasında transit göç özellikleri taşımaktaydı ve göçmenler ülkede kısa süreler kalmışlardır.

1994 yılı, ülkeye artarak gelen göç akışlarının yönetimi için yeni politika değişikliklerini uygulamaya koyan Sığınma Yönetmeliği ile nitelendirilir. Transit göçmenlerin sayısı, önceki dönemlere göre önemli oranda yükselmiştir ve daha da önemlisi, transit göçmenlerin birçoğu ülkede, kalış sürelerini aşmaları ya da ülkede yasadışı olarak kalmaya devam etmeleri sonucunda düzensiz hale gelmişlerdir.

2001 sonrası Türkiye'deki düzensiz göç hem ülke içinde hem de uluslararası arenada Türkiye'nin göç sistemleri daha kritikleşmiş, düzensiz göç, insan ticareti ve insan kaçakçılığı meseleleri gündemin daha üst sıralarında yer almıştır. (İÇDUYGU, A. AKSEL, D. Türkiye'de Düzensiz Göç, Uluslararası Göç Örgütü Türkiye, 2012, Ankara, s. 12.)

Özellikle düzensiz göçler, Türkiye'yi uluslararası arena 'da göçmen ihracatçısı ya da yasa dışı göç merkezi gibi görülmesine yol açması nedeniyle çok sıkı denetime tabi tutulması gerekiyor. Zaten bu grup göçmenlerin iş yaşamında ekonomik durumlarının analizi çok zordur. Ama yaklaşık 2 milyon 500 bin kişi gibi yüksek bir sayıda maalesef göz ardı edilemez. Özellikle iş gücü piyasasındaki kaçak işçi çalıştırılması sorunu çok önemlidir.

Özellikle Uluslararası göçte kabulcü ülke konumuna gelen Türkiye son 15 yılda ülkesinde kısa sürede oluşan göçmenlerin sayısı bakımından Dünya'da dikkat çekecek bir konuma gelmiştir. Kısa bir zaman diliminde Türkiye nüfusunun onda birine ulaşan göçmen sayısı önemsenmeyecek bir rakam kesinlikle değildir.

TÜRKİYE'NİN GÜNCEL GÖÇ POLİTİKASI

Göçmen sözcüğünün uluslararası olarak tek bir hukuki tanımı bulunmamaktadır. Göç daha iyi ekonomik koşullar elde etmek amacıyla gönüllü bir şekilde, bir başka ülkeye yerleşmeyi temsil ederken, mülteciler için bu durum gönüllülükten ziyade, insan hakları ihlali, can güvenliğini sağlama, zulümden kaçma gibi zorunluluğa bağlı olarak ortaya çıkan bir göç biçimidir. Göçmenlik Türkiye tarihinde görülmemiş bir şey değil. Ancak Arap Baharıyla başlayan orta doğudaki istikrarsızlık ve süregelen savaşlar dolayısıyla göçün ana hedefi haline gelmiştir. İnsanların Türkiye'ye göç etmesinin bir diğer nedeni de Türkiye'yi Avrupa ülkelerine geçiş noktası olarak görmeleridir. Temel olarak göçleri düzenli ve düzensiz göç olarak sınıflandırmak mümkündür. Düzenli göç bulundukları ülkeye bir başka ülkeden ya-

sal yollarla giriş yapan kişiler olarak tanımlanırken, düzensiz göç ise ülkeye yasadışı giriş yapmak veya yasal yollarla girilse dahi izin verilen yasal süre içerisinde çıkış yapmamak olarak tanımlanabilir. İçişleri Bakanlığı'na bağlı İl Göç İdaresi Türkiye'de yaşayan yabancıları ve göç etme çeşitlerini aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır.

- Düzenli Göç
- Düzensiz Göç
- Uluslararası Koruma
- Geçici Koruma

Bu başlıklar altında en büyük göç Geçici Koruma statüsüyle Türkiye'ye gelen Suriyeliler oluşturmaktadır. Şekil 1 incelendiğinde 15 Mart 2011 yılında başlayan Suriye iç savaşıyla birlikte, Türkiye'nin izlemiş olduğu sınırda açık kapı politikası, Türkiye'ye olan göçü hızlı bir şekilde hızlandırmıştır. Resmi kayıtlara göre yaklaşık 4 milyona yakın insan Türkiye'de geçici koruma statüsünde yaşamaktadır.

Şekil 1: Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler

Kaynak:(Göç İdaresi Başkanlığı,2023) https://www.goc.gov.tr/geci-ci-koruma5638

Geçici koruma kapsamında gelen Suriyelilerin Eskişehir'e kayıtlı olarak ikamet edenlerin sayısı 6.826'dır. Bu sayı Eskişehir il nüfusunun yaklaşık %0.75'ine denk gelmektedir. Ayrıca ülkemizde ikamet izniyle yaşayan önemli sayıda bir nüfus bulunmaktadır.

Tablo 1'de 2023 yılı itibariyle ikamet izniyle yaşayan yabancılara ait istatistikler verilmiştir. Tablo 'da yer alan toplam 4 kategoride 1 milyon 133 bin insan Türkiye'nin çeşitli illerinde ikamet etmektedir. Bu sayılara Eskişehir ili özelinde baktığımızda, ikamet izniyle yaşayan yabancı sayısı 6.682 kişidir.

Resim Kaynak: https://www.ekonomim.com/ekonomi/duzensiz-goc-sosyo-kulturet-ve-ekonomik-yapiyi-degistiriyor-haberi-632119

Tablo 1: Çeşitlerine Göre İkamet İzniyle Bulunan Yabancılar

2023 Yılında İkamet İzniyle Bulunan Yabancıların Çeşitlerine Göre	
Kısa Dönem	687.713
Öğrenci İkamet İzni	132.846
Aile İkamet İzni	113.778
Diğer	199.376

Kaynak:(Göç İdaresi Başkanlığı,2023) https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri

Düzensiz göç kategorisinde yer alan, Türkiye'ye yasal yollarla giriş sağlamayan yabancı sayısında ciddi artışlar meydana gelmiştir. 2019 yılında yaklaşık 500 bin kişinin düzensiz yollarla ülkeye giriş yaptığı tespit edilmiştir. 2023 yılında mükerrerden arındırılmış yakalanan düzensiz göçmen sayısı yaklaşık 150 bindir. Yakalanan düzensiz göçmenleri uyruklarına göre incelediğimiz zaman, sayıca ilk sıralarda Afganistan, Suriye, Filistin, Türkmenistan, Fas, Özbekistan, Irak, Yemen, İran ve Pakistan uyruklu yabancıların olduğu görülmektedir.

Grafik 2: Yıllara göre yakalanan düzensiz göçmen sayısı

Kaynak:(Göç İdaresi Başkanlığı,2023) https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler

Düzensiz göçmen sayısına bir de ülkeye girişi henüz tespit edilememiş göçmenlerin sayısı eklendiğinde, göçmen nüfusunun Türkiye'de çok yüksek ve ekonomik ve sosyal hayatta ciddi etkilerinin olduğunu söylemek mümkündür. Türkiye'nin göç politikasında düzenli göçmen kabul edilmesi önemli bir yer tutmaktadır. Fakat Düzenli göç kapsamında sadece Türkiye'ye yönelik öğrenciler, emekliler ile ilgili sorun yaratmayan politikalar üretilmiştir. Maalesef Türkiye düzensiz göçler ve mülteci ve sığınmacılara yönelik göçlerle ilgili politikalar üzerinde çalışmak zorunda kalmıştır. Bu grupta, Enformel Ekonomi, İnsan Ticareti, İnsan Odaklı Politikalar ve Güvenlik Odaklı Politikalar geliştirilmiştir. Türkiye'nin son 40 yılda düzensiz, mülteci ve sığınmacılara yönelik göç politikasının kısa özeti şöyle gerçekleşmiştir;

Temel prensip olarak düzensiz göçe yönelik politikalar:

Türkiye, ekonomisinin ve yaşam koşullarının gelişmesiyle, son yıllarda göç konusunda hedef ülke konumuna gelmiştir. Küreselleşmeyle gelen iletişim ve seyahat kolaylığı, uluslararası göç hareketlerini karmaşık hale getirmiştir. Yoksulluk ve istikrarsızlığın sebep olduğu düzensiz göç sorunları bir ülkenin tek başına çözemeyeceği kadar kapsamlı olduğu için uluslararası toplum olarak sorumluluk ve dayanışma içerisinde bulunmayı gerektirmektedir. Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nın resmî web sitesinde de yayınladığı gibi ulusal olarak düzensiz göçle mücadele için aşağıdaki politikaları izlemektedir;

• **Yasal önlemler olarak;** "Sınır Aşan Organize Suçlarla Mücadele Birleşmiş Milletler Sözleşmesi"ni imzalamış, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı suç olarak tanımlanmış ve cezai uygulamalar getirilmiş, göç politikalarını düzenlemek ve göçü etkin bir şekilde yönetmek adına 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununu yürürlüğe koymuş, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünü kurmuş, Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu'nun çalışmalarına Dışişleri Bakanlığı da katılmaktadır.

• **İdari düzenlemeler olarak;** sınır kontrollerini güçlendirilmesi, kolluk güçleri arasında iş birliği ve göçmen kaçakçılarına verilen cezaların artırılması; Göçmen Kaçakçılığı Eylem Planı'nın hazırlanması, göçmen kaçakçılığı şebekelerinin çökertilmesine yönelik yeni operasyonlar yapılması; Sahil Güvenlik Komutanlığımızın kapasitesi ile geri gönderme merkezlerinin kapasitesinin artırılması adına çalışmaktadır.

Uluslararası iş birliği olarak; Uluslararası Göç Örgütü'ne üye olmuş, Budapeşte Süreci'nin, 2006 yılından bu yana başkanlığını yürütmekte, Geri Kabul Anlaşmalarının (GKA) kaynak ülkelerle imzalanmasına yönelik çalışmaları da devam etmektedir.

(https://www.mfa.gov.tr/turkiye_de-duzensiz-goc.tr.mfa)

Türkiye'nin göç politikası genellikle sınır kontrolleri ve uluslararası anlaşmalar çerçevesinde şekillenmektedir.

Yukarıda Türkiye'ye yönelik göç süreci ele alınmıştır. Özellikle düzensiz göç ile ilgili önemli veri sıkıntısı var. Genelde düşük tahminlerden yola çıkarak saptama yapmaya çalıştık. Bu veriler bile aşağıda ele alacağımız değişen iş yaşamına bağlı olarak nasıl bir sonuç doğuracağını analiz etmeye çalışacağız.

GÜNÜMÜZDE DEĞİŞEN İŞ YAŞAMI

Yeni teknoloji devriminin bir etkisi üretim sürecinde kapital yoğunluğunu artırıp, emeği ikame etmesi; işgücünün toplam maliyetteki payının %15'in altına indirmesidir. Ve bunun

Serbest piyasa mantığı gereği, düşük ücretli ve işsizi bol bölgelerden dışarı itiş etkisi olacağı gibi, gidilen ülkelerdeki işverenler de daha düşük ücretle çalışmaya hazır olanları çalıştırmak isteyeceği için, çekiş etkisi olmaktadır.

sadece yeni malların üretim süreçlerine değil, aynı zamanda, eski mallarınkine de uygulanması, böylece emek-yoğun diye bilinen malların bu niteliğini kaybetmesidir. Yarattığı "faktör tersinmesi" olayı, bu tür mallara dayanarak dünya pazarına açılmaya çalışan gelişmekte olan ülkelerin yeni kuşağının bu olanağı giderek kaybetmesi demektir. Önce Japonya'nın, sonra Asya Kaplanlarının izlediği düşük ücret vasıflı emek sayesinde emek-yoğun mallan batı pazarlarına ihraç ederek kalkınma modeli, yeni dünya düzeninde pek olanaklı olamayacaktır.(Kutlu, E. Eşkinat, R. Dünya Ekonomisi, Nisan kitabevi, Eskişehir 2014, s. 220

Vasıfsız işgücü-mavi yakalılar üretim değerinde, yeni teknoloji devriminin sonucu, giderek azalan bir pay kapsar olmuştur. İmalat sanayinde, Özellikle, istihdamı artırma olanağı iyice kısıtlanmıştır; üretim artarken istihdam artmamakta, ayrıca robot teknolojisi insanın yerini almaya tüm hızıyla devam etmektedir.

Vasıfsız işgücü talebi düşerken bir yandan uluslararası rekabetin şiddeti, bir yandan sosyalist-sosyal demokrasi akımlarının güçsüzleşmiş olması, bir yandan Doğu kampının çözülmüş, komünizm tehdidinin ortadan kalkmış bulunması, her yerde vasıfsız işgücü aleyhine Önlemleri gündeme getirmektedir. Sendikalı işçi sayıları azalırken, "taşeron" sistemi ya da sigortasız-kaçak işçi çalıştırma yaygınlaşmakta, ücret endekslemesi kural olmaktan çıkmaktadır. Sosyal devlet yavaş yavaş çözülmektedir.

Bu gidiş, gelişmekte olan Çevre ülkelerinden geçmişte ithal edilen vasıfsız işgücüne karşı hem devletler hem toplum düzeyinde ciddi tavır değişikliğine yol açmıştır. Kuzey Amerika'da ve Batı Avrupa'da toplum katında işçi ırkçı şiddet eylemleri Kaçak-Yasal yabancı işgücüne ve ailelerine yönelik olarak ortaya çıkmaktadır.

Kaçak girişlerin ki, serbest piyasa mantığı gereği, düşük ücretli ve işsizi bol bölgelerden dışarı itiş etkisi olacağı gibi, gidilen ülkelerdeki işverenler de daha düşük ücretle çalışmaya hazır olanları çalıştırmak isteyeceği için, çekiş etkisi olmaktadır. Ancak bu durun diğer yandan yabancılarla sürtüşmede artan ırkçı şiddeti körüklemektedir.

İlginçtir ki, Türkiye'nin AB ile yaptığı Ankara Antlaşması (1963) sınai mamullerde gümrük birliğinden (1994) önce işgücünün serbest dolaşımını (1976-1986 arasında) öngördüğü halde, AB, tek taraflı olarak bu maddeyi gündemden kaldırmıştır. Aynı şekilde, Meksika'nın

NAFTA'ya üyeliği konusunda en yoğun tartışma Kuzey'e işsizliğin artma olasılığı üzerindedir; durumu, 1987'de Türkiye AB'ne tam üyelik başvurusu yaptığında başlayan tartışmaları hatırlatmaktadır. Yani, yeni Dünya Düzeninin vasıfsız işçiye ilişkin koşulları, aynı zamanda, uluslararası anlaşmaların işlerliği olacak maddelerin ya da hangi ülkelerin bloklara katılabileceğini belirlemede de etkendir. İşgücünün serbest dolaşım hakkı sadece ekonomisi gelişmiş sayılan ülkelerden gelen, etnik ve kültürel yakınlığı olanlara inhisar edecektir. Eski düzenin bu alandaki olanakları artık sona ermiş gibidir.

Günümüz iş yaşamının anahtarı "Yüksek Vasıflı İşgücü, Sürekli Eğitim, Artan İşgücü Verimi ve Bilgi Toplumudur.

Geçmişte teknoloji devrimleri sonucu çağdaş sanayileşmiş ülkelerde tarımda çalışan işgücü oranı günümüze kadar azalışım sürdürmüş, çoktan % 5'in altına inmiştir Bu süreç son yarım yüzyıldır gelişmekte olan ülkelerde de ortaya çıkmıştır; yakın gelecekte de sürecektir.
Gelişmiş ekonomilerde, artık istihdamın ve GSMH'nin %60-70'i hizmetler kesiminde yaratılıyor. Hizmetlerin giderek azalan bir oranını ise bilinen geleneksel hizmetler (otel, lokanta, ticaret, ev hizmetleri gibi), oluşturuyor; artan oranı, "yeni hizmetler" den oluşuyor. Bunlar, araştırma-geliştirmeden bilgisayar yazılımına, yönetim etkinliğini artıran hizmetlerden uzak-iletişime (telekomünikasyon) uzanmaktadır. Yeni hizmetlerin bir kısmı mal üretim süreçlerin 'den bağımsız olsada, önemli bölümü, üretim, işgücü verimini artırmaya dönük niteliktedir.

Yeni hizmetlerin bir özelliği, teknoloji devrimini vasıfsız işgücünün üretimdeki payını azaltırken, iyi eğitilmiş yüksek vasıflı insan gücünün talebini artırmasıdır. Değişimin baş döndürücü sürati, sadece işgücünün geçmişte iyi eğitilmiş olmasını değil, aynı zamanda eğitimin sürekli olmasını; öğrenme ile eğitmenin iç içe geçmesini gerektirmektedir. Bir kez edinilmiş bilgiye dayanarak ömür boyu süren mesleklerin tarihe karışacak olduğu söylenmektedir.

Çevre Ülkeler Yeni Ekonomik Düzen 'in bu sürecine de uymak durumundadır, işgücünü yeni vasıflar ve becerilere göre eğitmek ve buna uygun iş alanlarının yaratılması hem dünya ticaretinin dinamizminden hem dolaysız yatırımlardan yararlanabilmenin temel koşuludur. Tabii, var olan nüfusa geniş eğitim olanakları verebilmek, aynı zamanda hızlı nüfus artışının düşürülmesini gerektirir. (Kazgan,G. "2000 Yılına Doğru Yeni Ekonomik Düzen ve Türkiye" Birinci Ulusal Öğretim Kongresi, Türkiye Ekonomi Kurumu, Ekim, 1993, s. 71-85.) Yeni göçmenleri ülkeye kabul etmek yukardaki iş yaşamı gelişmelerinin tersine hareket etmek anlamına geliyor.

> "İşgücü piyasasında oluşacak yoğun işsizlik, vasıfsız işçi yoğunluğu gelişen teknolojilere yetişme sorununu gündemde tutarak, teknolojiye yetişme sorunumuzu derinleştirecektir. Diğer yönden nüfus yapısını ve nüfus bileşimini de etkileyerek demografik yapıda bozulmalara yol açabilir."

Sonuç olarak bu kadar yüksek göçmenin, özelliklede kalifiye olmayan göçmenler Ülkemizde ileriye dönük önemli sorunlar yaratacaktır. İşgücü piyasasında oluşacak yoğun işsizlik, vasıfsız işçi yoğunluğu gelişen teknolojilere yetişme sorununu gündemde tutarak, teknolojiye yetişme sorunumuzu derinleştirecektir. Diğer yönden nüfus yapısını ve nüfus bileşimini de etkileyerek demografik yapıda bozulmalara yol açabilir. Güncel göç politikamız nitelikli beşeri sermayeye katkı sağlayacak şekilde olması yönünde çaba harcamalıyız. Yabancı göçmenler ne kadar nitelikli olursa, Ülkemizin kazancı o kadar artar, çünkü değişen iş yaşamı bunu gerektiriyor.

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
CHAMBER OF COMMERCE
ETO AVANTAJ
ETO ÜYELERİ
Neler Yapabilir?
İndirimlerden faydalan
İstersen sen de kampanya oluştur
Eğitimleri izle
Fuar ve eğitimleri takip et, kayıt ol
Online işlemlerini gerçekleştir
ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
CHAMBER OF COMMERCE
ÜYELERE ÖZEL
ETO AVANTAJ
İNDİRİM FIRSATI
Google Play
App Store
www.etoavantaj.com

Mehmet Tuncay YILDIRIM
Gaziantep Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı
TOBB Yönetim Kurulu Üyesi

Gaziantep ve bölge olarak yaşadığımız 100 yılın felaketi olan 6 Şubat depremlerinin olumsuz etkilerini henüz atlatabilmiş değiliz. Nitelikli eleman sıkıntısı yaşarken deprem sonrasında da iş gücünde önemli bir kayıp yaşadık.

Kıymetli ETO Dergi Okuyucuları,

İnşaat sektörü Türkiye ve Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin hızla büyüyen nüfusunu ve ekonomisini desteklemek, istihdam yaratmak adına çok önemli bir paya sahip... Bu sektör, alt sektörleriyle birlikte ülke ve Gaziantep ekonomisinde yarattığı katma değer ve istihdam olanaklarıyla adeta kaldıraç görevi üstleniyor ve giderek de büyüyor. Ancak bu büyüme ile birlikte konut sıkıntısının da her geçen gün arttığını görüyoruz.

Konut sıkıntısına değinmeden önce sektörün finansmana erişimde, hammadde temininde ve nitelikli eleman konusunda önemli sorunları olduğunu belirtmek isterim. Ve bu sorunlar da zincirleme etkisi yaratarak en temel haklardan birisi olan barınma hakkını, yaşanacak bir konut elde etme hakkını zora sokuyor.

> *Bu enflasyonist ortamda gençlerimizin ve düşük gelirli bireylerin mevcut gelirleriyle bir ev satın alabilmesi oldukça zor. Bu tablonun değiştirilmesi için de hammadde fiyatlarının, girdi maliyetlerinin azaltılması ve devletimizin finansmana erişimi kolaylaştırması, enflasyonu düşürecek ortamı sağlaması gerekiyor.*

Finansmana erişemeyen işletme konut inşa edemiyor. Konut inşa etse hammadde ve girdi maliyetlerinin yüksekliğinden inşa ettiği konutu satacağı fiyattan vatandaş alamıyor. Almak istese de kredi bulamıyor. Kredi bulsa yüksek maliyetinin altından kalkamıyor... Dolayısıyla bu tabloda inşaat sektörünün sürdürülebilirliği de riske giriyor. Ülkemiz adına kaldıraç görevi gören inşaat sektörünün sürdürülebilir bir şekilde büyümesinin sağlanması açısından bu tabloyu tersine döndürmek elzem...

Önemli bir konuyu da es geçmeden detaylandırmak isterim. Bilindiği üzere Gaziantep ve bölge olarak 100 yılın felaketi 6 Şubat depremlerini yaşadık. Olumsuz etkilerini henüz atlatabilmiş değiliz. Nitelikli eleman sıkıntısı yaşarken deprem sonrasında da iş gücünde önemli bir kayıp yaşadık. İnşaat sektöründe faaliyet gösteren üyelerimize sorduğumuzda yakındıkları en önemli konulardan biri usta ve inşaat işçisi bulamamak... Bu konunun çözümü noktasında Gaziantep Ticaret Odası olarak önemli adımlar atıyor, Mesleki Yeterlilik Merkezimiz aracılığıyla sıvacı, boyacı, kalıpçı gibi pek çok alanda eğitimler düzenliyor, belgelendirmeler yapıyoruz. Elbette bu yeterli değil. Devlet ve özel sektör iş birliği ile bu alanda önemli adımlar atılması, üyelerimizin nitelikli iş gücüne ulaşımında elinin güçlendirilmesi şart. Çünkü biliyoruz ki kalifiye eleman yoksa güvenli ve kaliteli binalar inşa etmek de mümkün değil. Bunun ne kadar hayati bir önem taşıdığını acı bir şekilde 6 Şubat'ta deneyimledik.

Konut sorununa dönecek olursak. Özellikle genç aileler ve düşük gelirli bireyler için konut edinmek büyük bir sorun haline geldi. Bu enflasyonist ortamda gençlerimizin ve düşük gelirli bireylerin mevcut gelirleriyle bir ev satın alabilmesi oldukça zor. Bu tablonun değiştirilmesi için de hammadde fiyatlarının, girdi maliyetlerinin azaltılması ve devletimizin finansmana erişimi kolaylaştırması, enflasyonu düşürecek ortamı sağlaması gerekiyor. Ayrıca gençlerimiz ve düşük gelirli ailelerimizin ev sahibi olabilmesi adına vergi teşvikleri ve uygun faizli ulaşılabilir kredi imkânlarının sağlanması alınabilecek aksiyonlardan bazıları...

Ülkemizdeki konut problemi oldukça karmaşık bir problemdir ve mevcut şartlar altında kolay bir çözümü bulunmamaktadır. Ancak yukarıda değindiğimiz konular ışığında kamu ve özel sektör iş birliği ile atılacak adımlar konut sorununu hafifletmeye, sürdürülebilir bir konut piyasası oluşturmaya yardımcı olabilir.

BARINMA İHTİYACI VE KENTLEŞME

Didar Duygu ALTUNTAŞ
TMMOB Mimarlar Odası
Eskişehir Şube Başkanı

İnsanoğlu var olduğu ilk günden beri kendini dış ortamdan gelecek zararlara karşı koruma amacıyla kapalı ve korunaklı alanlara ihtiyaç duymuştur. Bu ihtiyacın karşılanması için ilk başta doğal yollarla oluşmuş olan mağaralar gibi bulduğu hacimsel boşlukları kişiselleştirerek kullanan ilk insan sonralarda içinde yaşayacağı hacmi tasarlayarak ve inşa ederek barınma ihtiyacını gidermeye çalışmıştır.

Maslow tarafından ihtiyaçlar hiyerarşisinin ilk adımlarında tanımlanan barınma ihtiyacının içeriği sadece korunma ve güvende hissetme duygusuyla sınırlı kalmayıp çevresiyle ilişkileri göz önünde tutularak tasarlanan, kişiselleşen, bazen statü göstergesi haline gelen kullanımları da içerecek şekilde geniş bir kavramsal boyut kazanmıştır.

Çevresiyle ilişkilenen barınma alanları giderek yaşamın bir arada kurgulanmasını ve topluluklar halinde bir aradalıkların oluşumunu tetikleyerek kent yaşamına ait ilk yapı taşları oluşmasına katkıda bulunmuştur. Bir arada yaşamak artık bir gereksinimdir...

Bir arada yaşama gereksinimiyle ortaya çıkan yerleşim alanları kent kavramıyla bizleri ta-

> Kenti büyütebilmek, geliştirebilmek onun iş olanaklarını arttırmak, sosyal ve kültürel ihtiyaçlara yönelik isteklere cevap verebilmek, ulaşım, eğitim, sağlık, alt yapı gibi birçok girdi üzerinden kent gereksinimlerinin hesaplanması ve bu ihtiyaçlara cevap verilebilmesi ile mümkündür.

> Kentte yaşayan insanların ihtiyaç duyduğu sadece barınmaya yönelik bir gereksinimin karşılanması değildir, yaşanabilir her yönüyle kent gerekliliklerine cevap veren bölgelerde yaşama isteğinin karşılanmasıdır.

nıştırmıştır. Kentler içinde yaşayan insanların günlük gereksinimlerini, eğitim, sağlık, sosyokültürel aktivite gibi ihtiyaçlarını karşılayabildikleri tarım dışı ekonomik faaliyetlerin yaygın olduğu alanlardır. Makineleşen tarım uygulamalarıyla insan kaynaklı iş gücüne ihtiyacın azalmasıyla birlikte kentlerde iş olanaklarının daha fazla olması ve birçok gereksinimin daha kolay sağlanabilir olması sebebiyle kırsal alandan yoğun bir göç alan kentler büyümeye başlamıştır.

Büyüyen kentler, sadece aldığı nüfusa yönelik barınma ihtiyacına cevap verecek şekilde şekillenemezler. Kentler içinde yaşayan insanların ihtiyaçlarını her yönden karşılayabildikleri alanlardır. O halde bir kentin büyümesi, nüfusunun artması demek, onun tek başına barınmaya yönelik sınırlarının genişletilmesi ve barınmaya yönelik alanlarının sayısının arttırılmasıyla mümkün değildir. Kent, içinde karşılanan ihtiyaçların tamamıyla bir bütündür. Kenti büyütebilmek, geliştirebilmek onun iş olanaklarını arttırmak, sosyal ve kültürel ihtiyaçlara yönelik isteklere cevap verebilmek, ulaşım, eğitim, sağlık, alt yapı gibi birçok girdi üzerinden kent gereksinimlerinin hesaplanması ve bu ihtiyaçlara cevap verilebilmesi ile mümkündür.

Yaşadığımız kent özellikle son dönemlerde giderek artan bir nüfusa sahiptir. Kentimizde bulunan 3 üniversiteden dolayı her yıl eğitim kaynaklı göç gerçekleşmektedir. Yine pandemi sonrası değişen çalışma şartları Eskişehir'e yakın olan büyük kentlerden gelen bir çalışan yüküne sebebiyet vermiştir. Tarım uygulamaları nedeniyle yine dönemsel göçler yaşanmaktadır. Kısacası kentimiz son dönemlerde yoğun göçe maruz kalmıştır.

Eskişehir'in maruz kaldığı bu göçün konut sayısını arttırarak çözülemeyeceği açıktır. Kentte konut sayısı yetersizliğinden daha çok kent yaşamına yönelik diğer girdilerin giderek yetersiz hale gelmesi daha dikkat çekicidir. Tek merkezli bir kent olması sebebiyle artan nüfusun yarattığı yoğunluk en çok merkezde kendini göstermektedir. Ulaşımda yaşanan sorunlar, merkezde bulunan rekreasyon, günübirlik ticaret alanları, yeşil alanlar vb. kullanımında yaşanan yoğunluk ve ortaya çıkan çevre kirliliği alınan göçün tek merkez üzerinde toplanmasındandır.

Kentte yaşanan konut ihtiyacından daha çok konut arzıdır. Kentte yaşayan insanların ihtiyaç duyduğu sadece barınmaya yönelik bir gereksinimin karşılanması değildir, yaşanabilir her yönüyle kent gerekliliklerine cevap veren bölgelerde yaşama isteğinin karşılanmasıdır. Kentin ihtiyacı olan ise sürdürülebilir bir yaklaşım baz alınarak yeni yerleşim alanların her yönüyle planlanması, yeni merkezler oluşturularak mevcut merkezi alanların yoğunluğunun azaltılmasıdır. Kent merkezinde yer alan yapı stok durumunun özellikle afetler bakımından değerlendirilerek kentsel dönüşüm projeleri kapsamında dönüşümü sağlanmalıdır. Mevcut merkezin dönüşümü ve yeni merkezlerin oluşturulması kentte yaşanan konut arzına cevap niteliğinde olacaktır.

KİM ÖYKÜSÜNÜN YARIM KALMASINI İSTER...

Prof. Dr. E. Nezih ORHON
Anadolu Üniversitesi
İletişim Bilimleri Fakültesi
Sinema ve Televizyon Bölüm Başkanı

"Yolların ötesinde, tepelerin kenarında ve uzak kırsal düzlüklerde yer alan çadırlara ve içinde yaşayan insanlara hiç dikkat ettik mi? Mevsimlik tarım işçileri ve onların yaşamlarını görebildik mi? Kuşaktan kuşağa geçen bir gerçek mevsimlik tarım işçiliği."

2002-2006 yılları arası dönemde doğu ve güneydoğudaki 24 ilden oluşan bir bölgede dağlarda, köylerde ve mezralarda çok uzun zaman yörenin insanları ile bir aradaydım. "Başım gözüm üstüne" diyerek karşılayan koca yürekli, yüce gönüllü insanların ev sahipliğini yaşadım. Üniversiteden çalışma arkadaşlarımın da olduğu bir çabanın içindeydik. UNICEF ve M.E.B.'in birlikte yürüttüğü 'Haydi Kızlar Okula' projesinin iletişim ve kolaylaştırıcı gönüllüleriydik. Gittiğimiz birçok okulda öğretmenler olmasına rağmen öğrenci neredeyse yok denecek kadar azdı. Nedenini sorduğumuzda alacağımız yanıtın bizi tekrar Eskişehir'e ya da benzer şehirlere götüreceğini hiç düşünmemiştik. Okulda olması gereken çocukların aileleri ile birlikte Eskişehir, Bursa, İzmir gibi farklı birçok ilde 'Mevsimlik Tarım İşçisi' olduğunu ilk o zaman duymuştuk. Duymasına duymuştuk da, mevsimlik tarım işçisi kimdir ya da ne demektir,

Doğunun ve güneydoğunun insanlarının Türkiye'nin farklı tarım alanlarında yılın 8 ayına yakın bir süre evlerinden uzak çalışması ile sınırlı bir durum değil. Evini geride bırakmak, okulunu geride bırakmak, yaşlısını geride bırakmak ve...

tam olarak bilmiyorduk. Ancak, işte 2000'lerin başına dayanan bir gerçekle de tanışmış olduk.

Eskişehir'den Ankara'ya ya da Bursa'ya giderken zaman zaman yolların biraz ötesinde naylon çadırların içinde kümelenmiş insan toplulukları görür gibi olur ama hızla geçtiğimiz için de tam olarak kim olarak kim olduklarını bilmezdik. Bilmezdim. Bir anlamda görünmeyen insanlar olduklarını zaman içinde de anlamaya başladım. Belki de kendimize sormamız lazım. Yolların ötesinde, tepelerin kenarında ve uzak kırsal düzlüklerde yer alan çadırlara ve içinde yaşayan insanlara hiç dikkat ettik mi? Mevsimlik tarım işçileri ve onların yaşamlarını görebildik mi? Kuşaktan kuşağa geçen bir gerçek mevsimlik tarım işçiliği.

Doğunun ve güneydoğunun insanlarının Türkiye'nin farklı tarım alanlarında yılın 8 ayına yakın bir süre evlerinden uzak çalışması ile sınırlı bir durum değil. Evini geride bırakmak, okulunu geride bırakmak, yaşlısını geride bırakmak ve... İşte böyle uzuyor gidiyor. Peki, yerleştiği yerde durum ne diye de düşünmeli? Yüzbinlerce insanı içine alan bir konu mevsimlik tarım işçiliği. Tepelerin arkasında çoğu zaman görünmeyen insanlar bu yüzbinler. Elbette, sayılardan çok yüzleri, sesleri ve en önemlisi öyküleri ile olan insanlar. Birleşmiş Milletler'in dünya için paylaştığı "Leave No One Behind" (Kimseyi Geride Bırakma) diyerek ifade ettiği o kırılgan gruplardan. Kırılgan gruplar demişken; yaşam içinde hiçbir insanın kırılgan olmadığını, ancak farklı şartların ve oluşan koşulların insanları kırılgan hale getirdiğini görebilmemiz gerekiyor. Belki de, kendi gündelik yaşamımız ile ilişkilendirdiğimizde; yediğimiz domatesin, biberin, nohudun, fındığın ve daha birçoğunun öyküsü olan bu insanlar, mevsimlik tarım işçileri. Evet, yediğimiz domatesin öyküsünü düşünmek zorundayız. Yediğimiz domatesin öyküsü olan mevsimlik tarım işçisi insanların sağlığı, eğitimi, barınması, temiz suya erişmesi, beslenmesi kayıt altında çalışması... en kısa ifadesi ile 'insan onuruna yakışır bir yaşamın ve iş hayatının

parçası' olabilmesi yediğimiz domatesin öyküsü olan mevsimlik tarım işçileri için olmazsa olmaz konular.

Çocukların eğitim hakkından yararlanabilmesi ve eğitiminin yarım kalmaması, çocuk yaşta evliliklerin son bulması, çocuk işçiliğinin bir kere daha düşünülmesi, çocukların sağlık hizmetlerine ve yeterli besine erişebilmesi, gençlerin güçlendirilmesi, eğitim ve mesleki gelişim fırsatlarına sahip olması, kadınların haklarının yerini bulması, kadınların üreme sağlığı haklarından yararlanabilmesi ve bu konularda bilinçlenmeleri, farklı birçok boyutta haklarından yararlanabilmeleri, ailelerin güçlendirilmesi, sağlıklı koşullarda barınabilmeleri, erkeklerin şiddetsiz iletişimi ve yaşamı temel alması, zirai ilaçlamanın yapıldığı yerlerde çalışmanın koşullarını bilme, yetişkinlerin insan onuruna yaraşır iş yaşamının parçası olabilmesi ve mülteci topluluklardan mevsimlik tarım işçisi olan bireyler gibi daha birçok ilintili konu bugün mevsimlik tarım işçileri ile sıcak gündem konuları olarak yer almakta. Uzun lafın kısası, yediğimiz domatesi öyküsü olan insanlar mevsimlik tarım işçileri. Yaşamlarını domatesin öyküsüne saran insanlar. Bir yolculuğa çıktığımızda, yolun kenarında gördüğümüz çadırları, o 'görünmeyen insanları' düşünmek hepimizin sorumluluğu. Mevsimlik tarım işçiliğinde... o çocukların, kadınların, erkeklerin, ailelerin....kim olursa olsun, kimsenin öyküsü yarım kalmasın.

Mevsimlik tarım işçiliğinde... o çocukların, kadınların, erkeklerin, ailelerin.... kim olursa olsun, kimsenin öyküsü yarım kalmasın

BİZDEN HABERİNİZ OLSUN!

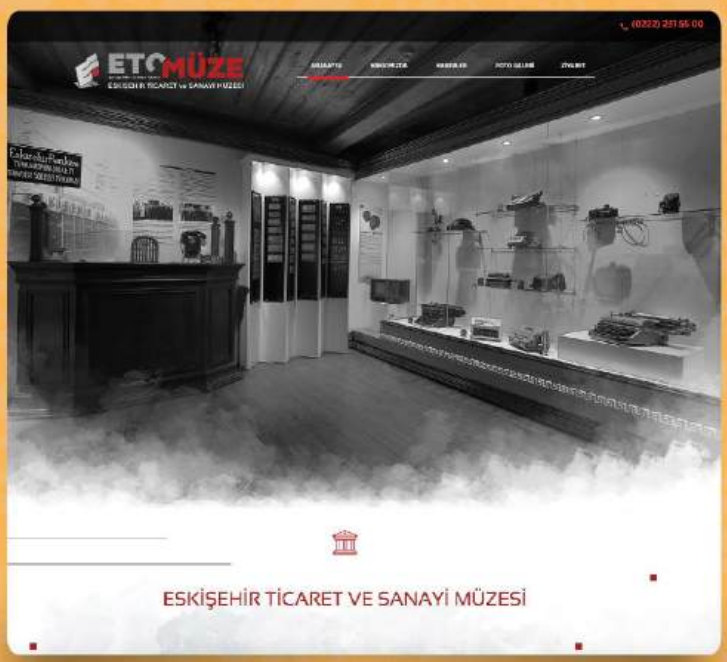

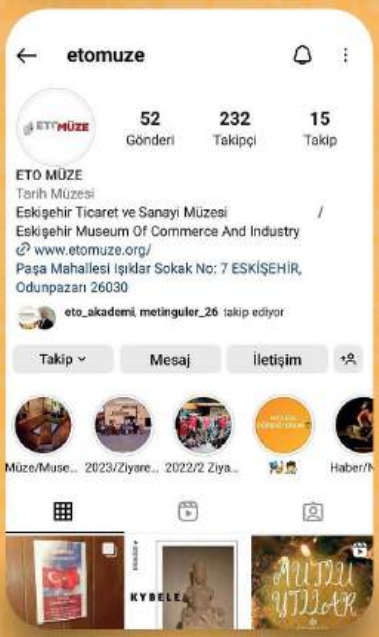

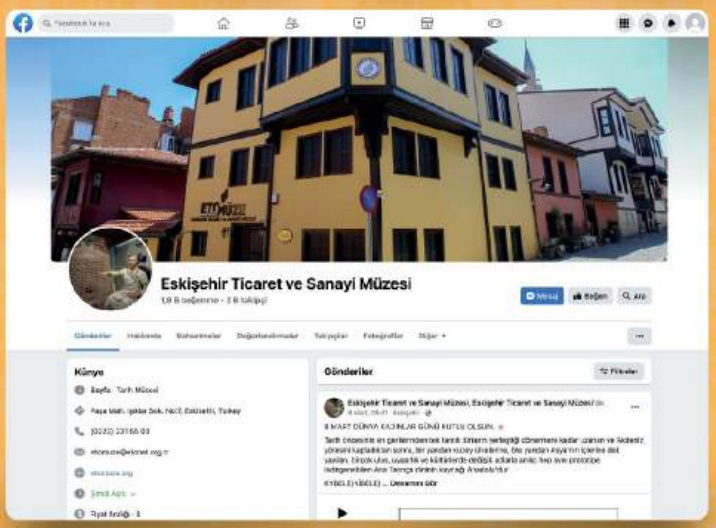

ETOMÜZE
ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
ESKİŞEHİR TİCARET ve SANAYİ MÜZESİ

www.etomuze.org | etomuze | etomuze

BİR ŞEHİR, ONLARCA HİKAYE...

Baran SARUHAN

Ben Etkin Eskişehir'i severek takip ediyorum ama bilmeyenler için Etkin Eskişehir'i anlatabilir misiniz?

Etkin Eskişehir, şehrimizdeki tüm güzellikleri ve heyecan verici deneyimleri sizlerle paylaştığımız bir sosyal medya projesi olarak başladı. Instagram hesabımız ve diğer sosyal medya platformlarımız üzerinden yaptığımız paylaşımlarda, Eskişehir'in enerjisini ve çeşitliliğini vurguluyoruz. Şehrimizin zengin kültürel mirasını ve dinamik ruhunu daha yakından tanıtmayı hedefliyoruz.

Etkin Eskişehir olarak en büyük hedefimiz, şehrimizin farklı hikâyelerini paylaşarak daha fazla insan tarafından tanınmasını sağlamak!

Günlük akış içerisinde hepimizin farklı sorumlulukları veya yoğunlukları bulunuyor. Bazen insan yıllardır yaşadığı şehre dair bir bilgiyi çok sonradan fark edebiliyor, çevresindeki zenginlikleri ve güzellikleri gözden kaçırabiliyor. Etkin Eskişehir olarak takipçilerimizin, şehrimizin sunduğu farklılıkları keşfetmelerini önemsiyoruz. Sosyal medya platformlarımız aracılığıyla takipçilerimizin yeni keşifler elde etmeleri ve faydalı bilgilere ulaşabilmeleri bizleri mutlu ediyor. Şehrimizde neler

olup bittiğini merak edenler için bir rehber ve ilham kaynağı olmayı hedefliyoruz.

Bu bağlamda; etkinliklerden önerilere, keşiflerden yeni deneyimlere, mekânlardan lezzetlere ve gezi rotalarına kadar birçok farklı konuyu ele alarak şehrimizin zenginliklerini tanıtıyoruz. Eskişehir'in farklı yönlerini keşfetmek ve paylaşmak için geniş bir yelpaze sunuyoruz. Etkin Eskişehir olarak en büyük hedefimiz, şehrimizin farklı hikâyelerini paylaşarak daha fazla insan tarafından tanınmasını sağlamak!

Etkin Eskişehir sosyal medya projesinin hikâyesi nasıl başladı? İlk adımlarınızı ve bu projeyi hayata geçirmek için neler yaptığınızı daha detaylı anlatabilir misiniz?

Etkin Eskişehir projesi, şehrimizin güzelliklerini ve çeşitliliğini daha fazla insanla paylaşma isteğiyle doğdu. Şehrimizin kültürel ve sosyal dokusuna olan tutkumuz ile şekillendi. Biz Eskişehir başta olmak üzere yerel ve uluslararası alanda hizmet veren dijital bir ajansız. Saruhan Web Ajans olarak, bu benzersiz şehir hakkında insanları bilgilendirmek ve insanları bu benzersiz şehri keşfetmeye davet etmek amacıyla Etkin Eskişehir projesini başlattık. Biliyorsunuz ki 2022 yılında Eskişehir, dünyanın en güvenli şehirleri arasında ilk 10'da yer aldı. Sıcakkanlı insanları, yeşil alanları, kültürel çeşitliliği ve tabii ki güvenliği ile bilinen Eskişehir'in bambaşka bir enerjisi olduğuna inanıyoruz. Ziyaret eden herkesin büyülendiği şehrimiz hakkında bilgi vermek ve Eskişehir'in potansiyelini daha fazla kişiye göstermek istiyoruz. Takipçilerimizin Eskişehir'e dair her şeye Etkin Eskişehir sosyal medya platformları üzerinden erişebilmesini istiyoruz.

Sosyal medya platformlarımızda şehirde gerçekleşen etkinliklerden en iyi mekânlara, yerel lezzetlerden yeni deneyimlere kadar birçok farklı konuyu ele alıyoruz. Uzun yıllardır Eskişehir'de yaşayan biri olmama rağmen benim de Eskişehir'e dair yeni öğrendiğim pek çok şey oluyor. Şimdi, her gün daha fazla insanın Eskişehir'i keşfetmelerine ve bu benzersiz şehirde unutulmaz deneyimler yaşamalarına yardımcı oluyoruz.

Eskişehir'i birçok farklı yönüyle keşfettiğinizden ve tanıttığınızdan bahsettiniz. Bu yönüyle Etkin Eskişehir'i local bir gezgin olarak tanımlayabilir miyiz?

Etkin Eskişehir'in bu yönüyle de öne çıkmasını çok isteriz. Ekibimiz; Eskişehir'e olan sevgiyi, merakı ve bağlılığı paylaşan kişilerden oluşuyor. Eskişehir'in yerel güzelliklerini, kültürel zenginliklerini ve canlı etkinliklerini keşfetmekten keyif alan bir ekibiz. Şehrimizin dokusunu, lezzetlerini, mekânlarını ve etkinliklerini yerel bir bakış açısıyla yakından inceliyor ve takipçilerimize sunuyoruz. Bu yönüyle Etkin Eskişehir, şehrimize dair uzun bir keşif yolculuğu sunuyor.

Şehrimize dair farklı detayları ziyaretçilere ve şehir halkına sunarken, geleneksel değerlerimizi ve kültürümüzü de vurgulamaya odaklanıyoruz. Şehrimize katkı sağlayan ve fayda yaratan herkesin anlatılmaya değer bir hikâyesi olduğuna inanıyoruz. Bu hikâyeler, şehrimizin zenginliğini ve çeşitliliğini yansıtırken aynı zamanda şehir ekonomisinin büyümesine ve gelişmesine de katkıda bulunuyor. Eskişehir'de faaliyet gösteren işletmelerin ve etkinliklerin arkasındaki insanları ve emeği vurgulayarak pozitif etki oluşturmayı hedefliyoruz.

Çok farklı içerikler paylaşıyorsunuz? İçerik üretim süreciniz nasıl işliyor?

İçeriklerimiz, Eskişehir'in güncel yüzünü paylaşmak ve şehrimizin çeşitliliğini yansıtmak için çok yönlü bir bakış açısı içeriyor. Songül Gamsız koordinatörlüğünde ilerleyen Etkin

Eskişehir platformlarımızda, Eskişehir'e dair farklı kategorilerde içerikler oluşturuyoruz. Bu aşamada influencer marketing çalışmaları ile ilerliyoruz. Etkin Eskişehir ekibimiz içerisinde içerik üreticisi arkadaşlarımız yer alıyor. Etkin Eskişehir projemize başladıktan sonra, Eskişehir'de içerik üreticiliği alanında oldukça geniş bir potansiyel ve istek olduğunu gördük. İlgi çekici içerikler üreten ve dijital alanda değer yaratmaya çalışan birçok arkadaşımız ile tanıştık.

Etkin Eskişehir olarak şehrimizin ve sosyal medya platformlarımızın değerlerine uygun influencer arkadaşlarımız ile çalışmalar yürütüyoruz. Ajansımızın bilgi birikimi ve tecrübesini, içerik üreticisi arkadaşlarımızın sosyal medyadaki etkisi ile birleştiriyoruz. Bu sayede içerik üreticiliği alanında bulunan yargıları da kırmak istiyoruz. Influencer marketing gibi pek çok dijital alanda, genellikle büyük şehirlere odaklanma eğilimi bulunsa da, biz bu önyargıları yıkmayı hedefliyoruz. Eskişehir'in büyük bir potansiyele sahip olduğuna inanıyoruz ve bu şehirdeki değerleri tanıtmak için influencer marketing çalışmalarını etkili bir araç olarak kullanıyoruz.

Dijital içerik üreticiliği veya influencer olmak terimi günümüz dünyasında çok fazla ilgi görüyor. Bu konu hakkında siz ne düşünüyorsunuz?

Dijital içerik üreticiliği ve sosyal medya kullanımı çığır aşan bir büyümeye sahip. Artık dijitalde yer almayan işletme veya markaların hedef kitlelerine ulaşmaları hiç de kolay görünmüyor. Dijital içerik üreticiliği ise kendi içinde dinamikleri olan, bambaşka bir dünya oluşturuyor. Ben influencer olmak kavramını daha çok pozitif yönleriyle ele alıyorum. Dijital platformlarda yer alan her bir arkadaşımızın kendine özgü bir hikâyesi bulunuyor. Kendi ilgi alanlarını ve tutkularını ilgi çekici bir yol ile paylaşan birçok başarılı arkadaşımız var.

Influencer kavramı ile ilgili en güzel yönlerden biri, sınırları tamamen ortadan kaldırıyor olması olabilir. Dijital platformlar, bambaşka insanlarla bağlantı kurulmasına ve imkânların genişletilmesine olanak sunuyor. Kolay iletişim süreçleri ile hızlı aksiyonlar alabiliyoruz. Aynı zamanda gerçekleşen her projede çok keyifli bir süreç yer alıyor. Bu çeşitlilik, işimizi daha zengin ve dinamik bir hale getiriyor.

Daha farklı projeler olarak bahsettikleriniz nelerdir? Etkin Eskişehir olarak gelecek hedeflerinizden bahseder misiniz?

Şu anda daha çok etkinlik, öneri, keşif ve deneyim odaklı olarak içerikler üretiyoruz. İlerleyen süreçlerde içerik akışımızı daha fazla geliştirmek istiyoruz. Yeni konseptler ve içerik

türleri oluşturmayı hedefliyoruz. Yerel sanatçılardan farklı girişimlere kadar daha geniş alanlarda pozitif etki yaratmayı amaçlıyoruz. Eskişehir'in turistik cazibesini, şehrin dinamik kültürünü, sanatsal faaliyetlerini ve girişimcilik potansiyelini kapsayacak daha kapsamlı içerikler oluşturmak istiyoruz. Amacımız, Eskişehir'in farklı yüzlerini ilgi çekici bir şekilde merak edenlerle buluşturmak...

Şehrimizin potansiyeli ve güzellikleri göz önüne alındığında, Eskişehir'e katkı sağlayacak yenilikçi fikirlerin ve projelerin sayısız olduğuna inanıyoruz. Eskişehir için değer yaratan herhangi bir fikir veya proje, bizim için büyük bir ilgi kaynağıdır. Açık fikirli, iş birliğine hazır ve şehrimize olan bağlılığımızı yansıtan projeleri desteklemeyi ve hayata geçirmeyi hedefliyoruz.

Eklemek istedikleriniz var mı?

Eskişehir'e olan sevgimizi ve bağlılığımızı daha da derinleştirmek için elimizden gelenin en iyisini yapmaya devam edeceğiz. Şehrimizin değerlerini daha geniş bir kitleye ulaştırma ve Eskişehir'i herkesin keşfetmek isteyeceği bir yer haline getirme misyonumuzu sürdürmek için buradayız. Bizleri takip eden herkese ve nazik davetiniz için sizlere teşekkür ediyorum.

VEHBİ KOÇ KONGRE MERKEZİ:
Hayalden 1 milyon ziyaretçiye bir oyun değiştirici!

Yasin BAKILAN
Eskişehir Ticaret Odası
Yönetim Kurulu Üyesi

Arda GENÇ
Eskişehir Ticaret Odası
Genel Sekreter Yardımcısı

"Eskişehir, ülkemizin her köşesinde "öğrenci dostu kent" ve "kültür sanat kenti" olarak anılıyor. Kamu eliyle oluşturulan yerel kültür sanat ağımız gerçekten de bu payeyi hak ediyor; ancak kültür sanatın özel sektörü için aynı şeyi söylemek 2019 yılına dek mümkün değildi. Bu makalemizde, Eskişehir'in iş ve kültür sanat ekosistemi için yürütülen bir yatırımın hikayesini bulacaksınız."

11 Aralık 2018 Eskişehir'in gördüğü en yoğun ve protokol katılımı en yüksek davetlerinden biri Eskişehir Ticaret Odası tarafından gerçekleştirildi. ETO TÜYAP Fuar Merkezi ve Vehbi Koç Kongre Merkezi'nin; aynı zamanda kentin ilk profesyonel fuarının açılışı gerçekleştirildi. Dönemin Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Koç Holding Şeref Başkanı Rahmi Koç, Türkiye Fuarcılık Sektör Meclisi Başkanı Cihat Alagöz ve çok sayıda protokol ve konuğun şahitliğinde açılan Eskişehir Fuar Kongre Merkezi kompleksi bugün 5. yaşını kutlamaya hazırlanıyor. Üstelik Eskişehir Ticaret Odası'nın, 2024-2030 stratejik planının merkezini oluşturan yeni vizyonuyla: **Eskişehir Fuar Kongre Merkezi'ni iş ve sanatı buluşturan yaşam merkezi haline getirmek.**

Önceleri işlevselliğiyle, ardından uzaklığıyla tartışılan tesis, tartışmalara Koç Holding'in sağladığı isim hakkı sponsorluğu ve TÜYAP Fuarcılık'ın işletme kararıyla son noktayı koydu. Pandeminin hemen öncesinde açılmasına karşın pandeminin etkilerini çok hızlı silen EFKM, bugün örnek bir süreç yürütüyor. Fuar tamam; ancak Vehbi Koç Kongre Merkezi neden inşa edildi?

> 11 Aralık 2018. Eskişehir'in gördüğü en yoğun ve protokol katılımı en yüksek davetlerinden biri Eskişehir Ticaret Odası tarafından gerçekleştirildi.

> Pandemiye rağmen Eskişehir Fuar Kongre Merkezinin geldiği nokta, geleceğe ilişkin büyük hedeflere el sallıyor.

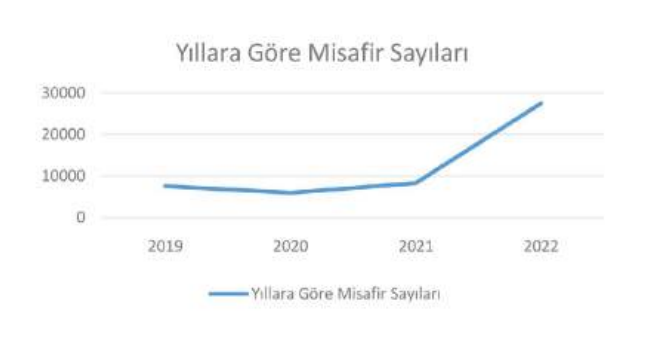

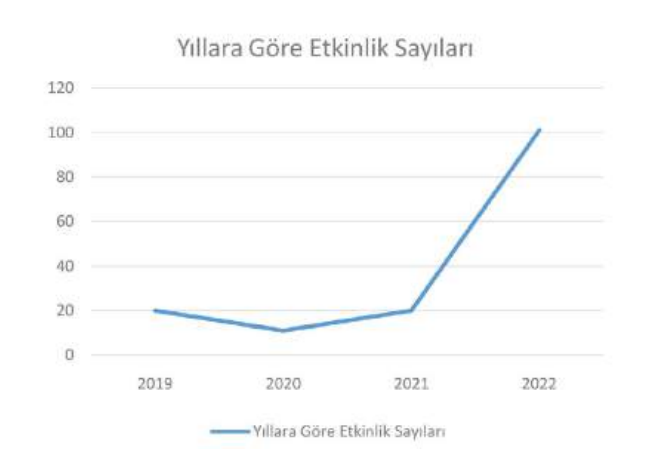

Fuarcılık için önemli bir kapasite

Öncelikle TOBB tarafından yayımlanan Yurtiçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslara göre, fuar düzenlenecek alanların seminer-toplantı salonlarına sahip olması gerekiyor. Sadece fuarlara hizmet etmesi yerine bağımsız ve profesyonel standartlarda bir kongre merkezi yapılması, şüphe yok ki kaliteyi ve işlevselliği arttırıyor. Vehbi Koç Kongre Merkezi, yapı ya da kitap fuarı gibi tekniğe dayalı ya da içinde aktif etkinlikler de barındıran fuarlarda son derece önemli bir kapasite olarak kullanılıyor.

Kültür sanatın merkezi

Başlıkta da ifade ettiğimiz gibi kültür sanatın özel sektörü, bu alanda büyük öneme sahip. Hem teknik, hem de operasyonel ihtiyaçlarını karşılayan bir alan yönetimi bulamayan özel organizatörler, birkaç istisna dışında Eskişehir'i operasyon alanlarına ekleyemiyorlardı. Vehbi Koç Kongre Merkezi bu yönüyle önemli bir ihtiyacı karşılar duruma geldi. Bir Eskişehir Ticaret Odası yatırımı olarak Vehbi Koç Kongre Merkezi bugün özel sektörün değer üretmesi için ihtiyaç duyduğu hizmeti üretiyor. Bunun karşılığında da Türkiye'nin devlerine ev sahipliği yapıyor; Eskişehirlileri en üst düzey etkinliklerle buluşturuyor. Nitekim pandemi

sonrasında, yani 2022 yılı itibariyle etkinlik ve ağırladığımız konuk sayılarında gördüğümüz yüksek artış da bunu ispatlıyor.

Toplantı altyapısı son derece önemli

Şüphesiz kentimizde toplantı turizmi için faaliyet gösteren çok sayıda otel, tesis bulunuyor. Ancak kongre kavramı oldukça farklı. Kongre düzenlemek için aynı anda büyüklü küçüklü birden fazla salonu işletebilmek gerekiyor. Aynı zamanda yeme içme ve dinlenme alanları da en yüksek etkinlikte tasarlanmış ve işletiliyor olmalı. Bu da oldukça ciddi bir fiziksel altyapıyı gerektiriyor. Özellikle kentimizde verimlilikle işletilen en önemli tesis olarak Vehbi Koç Kongre Merkezi bu alanda da değer üretmeyi hedefliyor.

Hedef yılda 1 milyon ziyaretçi!

Bugüne dek hem Vehbi Koç Kongre Merkezi, hem de ETO TÜYAP Fuar Merkezi standartlarında alanlara sahip olmayan kentimiz, artık bu anlamda eksiklerini tamamlamış durumda. Aradan geçen pandemiye rağmen Eskişehir Fuar Kongre Merkezinin geldiği nokta, geleceğe ilişkin büyük hedeflere el sallıyor. Eskişehir Ticaret Odası'nın belirlediği yeni vizyon da bu durumu destekler nitelikte: Eskişehir Fuar Kongre Merkezi'ni iş ve sanatı buluşturan yaşam merkezi haline getirmek. Yeni vizyonumuzu gerçekleştirmek için belirlediğimiz hedef, yıllık 1 milyon ziyaretçi ağırlamak! Bu nedenle hem ulusal, hem de uluslararası etkinliklerin kentimizde de sahnelenebilmesi için Eskişehir Fuar Kongre Merkezi çalışmaya devam edecek ve kentimizi alanının "enleriyle" buluşturmaya devam edecek.

> Eskişehir Ticaret Odası'nın yeni vizyonu: Eskişehir Fuar Kongre Merkezi'ni iş ve sanatı buluşturan yaşam merkezi haline getirmek.

MUTLULUĞU VEHBİ KOÇ KONGRE MERKEZİ'NDE KEŞFEDİN

"Mutluluğu Keşfet" mottosuyla Eskişehirli sanatseverleri birbirinden keyifli konserler, tiyatrolar, stand up gösterileri ve müzikallerle buluşturan Vehbi Koç Kongre Merkezi şehrin kültür sanat hayatına renk katıyor. Yaz dönemi nedeniyle verilen aranın ardından kültür sanat etkinliklerine hızla başlayan Vehbi Koç Kongre Merkezi'nde herkesin beğeniyle takip ettiği etkinlikler sahneleniyor. Sanatseverlerin yanı sıra minik izleyiciler için de müzikaller ve çocuk oyunları sahneleyen Vehbi Koç Kongre Merkezi'nde gerçekleşecek olan etkinlikler **www.efkm.com.tr/etkinlikler** sayfasından yayınlanıyor.

#MutluluğuKeşfet

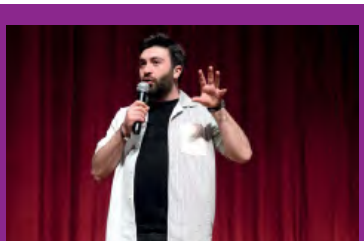

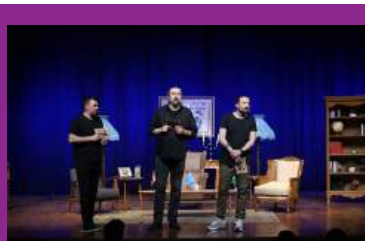

DOĞU DEMİRKOL HAYRANLARIYLA BULUŞTU

Sinemadaki başarısıyla kendisinden sıkça söz ettiren, stand up gösterileriyle büyük hayran kitlesine ulaşan Doğu Demirkol, Eskişehir'de Vehbi Koç Kongre Merkezi'ne konuk oldu. ABD, Avrupa başta olmak üzere bir çok ülkede sahne alan komedyenin Eskişehir'deki gösterisi de hayranları tarafından çok beğenildi.

MEKSİKA AÇMAZI'NA YOĞUN İLGİ

Vehbi Koç Kongre Merkezi, Spotify, Karnaval.com, iTunes gibi podcast platformlarında beğeniyle takip edilen ve yakın zamanda YouTube'da yayınlanmaya başlayan son olarak da filmi çekilen Meksika Açmazı'nı konuk etti. Mesut Süre, Anlatanadam ve Fazlı Polat'ın kadrosunu oluşturduğu Meksika Açmazı hayranlarına kahkahalarla dolu bir gece yaşattı.

FOSFORLU CEVRİYE EFKM'DE

Eskişehir Fuar Kongre Merkezi çatısı altında faaliyet gösteren Vehbi Koç Kongre Merkezi'nde Fosforlu Cevriye Müzikali sahnelendi. Başkent Kültür Sanat Tiyatrosu tarafından iki perde halinde sahneye konulan Fosforlu Cevriye Müzikali sanatseverlerin yoğun ilgisiyle karşılandı.

KANLI NİGAR MÜZİKALİ ESKİŞEHİR'DE

Geleneksel Türk Tiyatrosu'nun en önemli figürlerinden biri olan Kanlı Nigar müzikalle Eskişehirli sanatseverlerle buluştu. Müzikal, Vehbi Koç Kongre Merkezi'nde iki perde olarak sahnelendi. 20 kişilik kadronun canlı orkestrayla sahnelediği ve 2 Saat 30 dakika süren müzikal sanatseverlerin beğenisini topladı.

REWŞAN ÇELİKER VEHBİ KOÇ KONGRE MERKEZİ'NDE

Müzisyen, solist, söz yazarı, derlemeci Rewşan Çeliker, Vehbi Koç Kongre Merkezi'nde sevenleriyle buluştu. Yaklaşık 2 saat süren konserde Rewşan Çeliker'in seslendirdiği şarkılarla sanatseverler keyif dolu anlar yaşadı.

HİRAİZERDÜŞ VEHBİ KOÇ KONGRE MERKEZİ'NE KONUK OLDU

Sinemadaki başarısıyla kendisinden sıkça söz ettiren, stand up gösterileriyle büyük hayran kitlesine ulaşan Doğu Demirkol, Eskişehir'de Vehbi Koç Kongre Merkezi'ne konuk oldu. ABD, Avrupa başta olmak üzere bir çok ülkede sahne alan komedyenin Eskişehir'deki gösterisi de hayranları tarafından çok beğenildi.

ALİCE HARİKALAR DİYARINDA İKİ KEZ SAHNELENDİ

Lewis Carroll'un eseri ''Alice Harikalar Diyarında'' müzikli çocuk tiyatrosu Hun Çocuk Tiyatrosu farkıyla Vehbi Koç Kongre Merkezi'ne konuk oldu. Gişe rekorları kıran ve hem çocukların hem de büyüklerin büyük beğenisini toplayan Alice Harikalar Diyarında - Harmoni Kitabı isimli müzikli çocuk oyunu Vehbi Koç Kongre Merkezi'nde iki kez sahnelendi.

BİZDEN HABERİNİZ OLSUN!

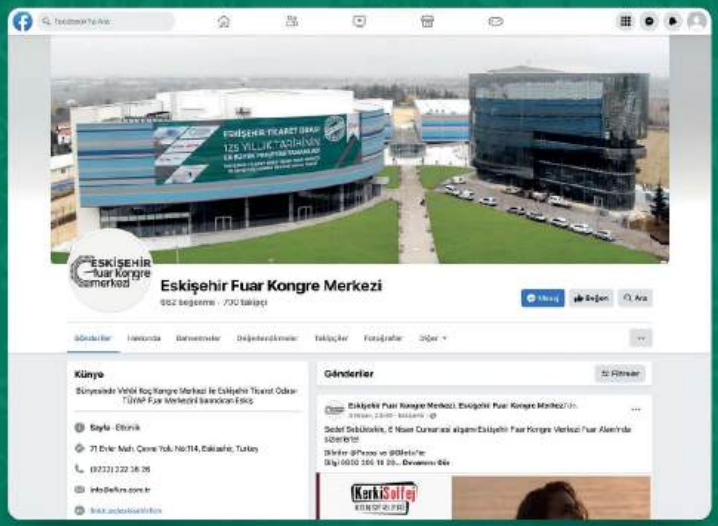

ESKİŞEHİR fuar kongre merkezi

www.efkm.com.tr | eskisehirfkm | eskisehirfkm | eskisehirfkm

KONUT SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ ZAMAN ALACAK

> Eskişehir'de konut stokunun şehir merkezine yığılması, arsa üretiminin yetersizliği, yabancı nüfus sayısındaki artış ve "Öğrenci şehri" olan ilimizde öğrencinin "küçük konut " talepleri ve düşen hane halkı sayısı oranı Eskişehir'deki konut sorununu artırmaktadır.

ÇAĞRI CANSEVER
Eskişehir Ticaret Odası
Meclis Divan Katibi

Türkiye'de yaşanabilir şehirler sıralamasında 9. sırada yer alan ve 2023 yılında dünyanın en güvenli 10. şehri seçilen, yine Malta'da düzenlenen "Uluslararası yaşanabilir topluluklar ödüllerinde" 3. seçilen Eskişehir yaşamak için en çok tercih edilen şehirlerin başında gelmektedir.

Bu denli tercih edilen ve üniversite öğrencilerinin de mezun olduktan sonra da çalışmak için kaldığı bir şehir olan Eskişehir'de barınma sorunu, 3 yıl önce hayatımıza giren pandemiyle birlikte ivme kazanmıştır.

Pandemi döneminde yaşanan esnek çalışma saatleri, inşaat üretiminin düşmesi, yabancı ülkelerden gelen sığınmacıların ilimize yerleşmesi, Eskişehir sanayisinin ivme kazanması ve bu sebeple şehre çalışmak için gelenlerinin sayısının artması nedeniyle Eskişehir'deki konut sektöründe arz talep dengesi bozulmuştur.

6 Şubat 2023 yılında yaşanan deprem felaketinin ardından şehrimize gelen depremzedelerin de etkisiyle konut ihtiyacı Eskişehir'de daha da artmıştır. Tüm yaşanan bu gelişmelerin üstüne enflasyonun etkisiyle konut fiyatlarının artması ve konut arzının azalması sebebiyle kiralık ev bulmak tüm ülkemizde olduğu gibi Eskişehir'de de zorlaşmıştır.

Özellikle ev sahiplerinin daha kısa süre kiralama yapacak olan öğrencileri veya "Yarın evlenir gider, evimde daha kısa oturur" düşüncesiyle bekar bireyleri tercih etmesi sebebiyle Eskişehir'de ailelerin konut kiralama sorunu işin içinden çıkılmaz bir hal almıştır.

Eskişehir'de konut stokunun şehir merkezine yığılması, arsa üretiminin yetersizliği, yabancı nüfus sayısındaki artış ve "Öğrenci şehri" olan ilimizde öğrencinin "küçük konut " talepleri ve düşen hane halkı sayısı oranı Eskişehir'deki konut sorununu artırmaktadır.

Tüm bunların yanında son yıllarda ülke ekonomisinde yaşanan enflasyon ve fiyat istikrarsızlığı sebebiyle hiç bir ekonomik ya da bilimsel bir gerçeklikle bağdaşmayan spekülatif konut fiyatları ve kiralama artışları sektörü zorlamaktadır.

Ayrıca ülkemiz genelinde yaşanan ekonomik sorunlar neticesinde bireylerin, özellikle de dar gelirlilerin konut kredisine ulaşamaması, bankaların konut kredisi faiz oranlarının oldukça yüksek seviyede olması sebebi ile oluşan tüketimin daralması ve bunun sonucunda oluşan maliyet artışları Eskişehir'in emlak piyasasını git gide daraltmaktadır.

Öte yandan sadece ilimizde değil neredeyse ülkemizin her şehrinde konutun bir barınma ihtiyacı değil yatırım aracı haline gelmesi, yüksek gelirlilerin yanı sıra orta gelirli kesimin de konutu en güvenilir yatırım aracı olarak görmesi, insanların paralarını bankada tutmak yerine ev almayı tercih etmesi; konut fiyatlarını artırdığı gibi konut kiralarını da yükseltmiştir.

Tüm bunların yanı sıra vatandaşlarımızın gelirinin düşmesi konut sahibi olmalarının önüne geçmekte, konut stokunun belli bir kesimin elinde bulunmasına sebep olmaktadır. Hal böyleyken gelir düzeyi yüksek olan ve evini kiraya vermek istemeyen ya da evini kiraya verirken yüksek bedel belirleyenler de konut kiralamalarını zorlaştırmaktadır.

Bu sebeple Eskişehir'de Eylül 2023 sonu itibariyle son bir yıl içerisinde konut kiraları ne yazık ki %169,19 oranında artmıştır. Büyüklüğü 100 metrekare olan aynı özellikteki konutların ortalama kirası 10.902 TL'ye ulaşmıştır. Elbette ki bu rakam öğrenci şehri olan, sanayi sektöründe çalışanların ve memurların sayısının çok olduğu Eskişehir gibi bir kent için oldukça yüksek bir rakamdır.

Enflasyonun düşmesi, konutun yatırım aracı olarak değil de yeniden barınma amaçlı olarak düşünülmesi, yeni imar alanlarının açılarak konut üretiminin artırılması, yeni toplu konutların inşa edilmesiyle birlikte konut fiyatlarında ve bununla beraber konut kiralarında yeniden denge sağlanacağını düşünmekteyim.

Satışlar	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZ.	TEM.	AĞU.	EYL.
2023	1.469	1.286	1.797	1.524	2.020	1.283	1.781	2.079	1.701

2023/8				2022/8			
Satış Şekline Göre		Satış Durumuna Gör.		Satış Şekline Göre		Satış Durumuna Gör.	
İpotekli	Diğer	İlk El	İkinci El	İpotekli	Diğer	İlk El	İkinci El
425	1.654	537	1.542	555	1.554	636	1.473

YAŞAMDA VERİMLİLİK VE ENERJİ TASARRUFU İLKESİ İLE "AKILLI" BİNA & AKILLI BİNA SİSTEMLERİ

Prof. Dr. Aslı ÖZÇEVİK BİLEN
Eskişehir Teknik Üniversitesi
Mimarlık ve Tasarım Fakültesi
Mimarlık Bölümü

Arş. Gör. Okan ŞİMŞEK
Eskişehir Teknik Üniversitesi
Mimarlık ve Tasarım Fakültesi
Mimarlık Bölümü

İnsan, yaşamını en iyiye yakın bir ölçüde gerçekleştirmek üzere aklını kullanır. Akıl kavramı bireye yönelik olduğundan daha çok "akıllı" kelimesi, yaşamsal süreçte kullanıma dahil olur. "Akıllı", gerçekleri en iyi görmeye çalışma tutumudur. Zeka, insanın soyut ve somut nesne ve oluşumlar arasındaki ilişkiyi kavrama, düşünme, değerlendirme ve karar verme gibi zihinsel işlevleri (merkezi sinir sisteminin işlevlerini), deneyim, öğrenme ve çevreden kaynaklanan etkenlerle biçimlendirerek bir amaca yönelik kullanabilme yetenekleridir. Teknoloji, insanın kendi doğasından beslenen yaratma isteğinin bir sonucu olarak gelişmiştir. Gelişen bilgi, iletişim, malzeme ve yapım sistemleri teknolojisi ile insan zekası, günümüzün yaşam koşulları ve konforuna ulaşmak üzere "akıllı" üretim ve gelişim sürecine yön vermektedir.

Oysa ki günümüz yaşamı, toplumsal ve ekonomik bakımdan çok aşamalı bir sürecin sonunda gerçekleşmiştir. Toplumsal yaşamın ilk basamağını avcılık ve toplayıcılık yaparak yaşamını sürdüren ilkel toplumlar oluşturmaktadır. İlkel toplumların yerleşik yaşam tarzını benimsemesi ile tarım toplumlarına dönüşmesi, üretimi, toprağı ve üretimde insan gücünün önemini ortaya çıkarmıştır. 18. yy.'ın ikinci yarısından itibaren başlayan Endüstri Devrimi sonrasında üretime dayalı yeni bir ekonomik sistem gelişmiş ve makine, hammadde, iş gücü ve teknoloji, toprağın ve insan gücünün yerini almaya başlamıştır. Ulaşım yollarının (özellikle demiryollarının) gelişimi ile endüstri hızla yayılmış, kentler yeni yapılaşma ve göç etkisi altına girmiştir. Bunun sonucunda düzensiz / plansız kentleşme örnekleri artmıştır. 1970'li yıllardan

sonra hızı artan ve üçüncü Endüstri Devriminin yanı sıra Bilişim Teknolojisi Dönemi olarak anılan süreçte, iş gücü ve hammadde temini zorlukları, yaşanan enerji ve ekonomik krizler gibi sebeplerle gelişmiş ülkeler, enerji tüketimine dayalı sanayi sektörlerinden yüksek teknolojiye dayalı sektörlere geçiş yapmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak hammadde ve iş gücünün yerini artık bilgi ve yeni teknoloji temelli ürünler almıştır. Bu gelişmeler sonucunda bilişim toplumları ortaya çıkmış ve ürünlerin bireyselleştirilmiş biçimde üretilmesi ve güncelliğini çok hızlı kaybederek tüketimin artması süreci tetiklenmiştir. Küreselleşme ile yayılım hızı artan teknoloji kullanımı, "yaşamda verimlilik ve enerji tasarrufu" konularının önem kazanmasına neden olmuştur. Bireyselleşmiş üretimin getirdiği değişimler, yeni yaşam biçimlerini geliştirmiş ve bilişim toplumlarındaki insan gereksinimlerinin de farklılaşmasına neden olmuştur. Bu farklılaşma yaşam alanlarında da etki oluşturmuştur. Kentlerdeki standart tasarım ve üretimlere dayalı yapılaşma yerini bilginin ve iletişimin değerli olduğu yeni yaşam biçiminde yeniliklerin daha hızlı üretilmesi için kişinin talep ve isteklerine uygun bina ve mekan çözümlerinin / tasarımlarının geliştirilmesine bırakmıştır.

Kentlerdeki standart tasarım ve üretimlere dayalı yapılaşma yerini bilginin ve iletişimin değerli olduğu yeni yaşam biçiminde yeniliklerin daha hızlı üretilmesi için kişinin talep ve isteklerine uygun bina ve mekan çözümlerinin tasarımlarının geliştirilmesine bırakmıştır.

Çok aşamalı olan bu yaşam sürecinde dünya nüfusu da son yüzyılda büyük bir hızla artmıştır. Özellikle Endüstri Devrimi kırsal bölgelerden kentlere olan göçü büyük ölçüde tetiklemiştir. Birleşmiş Milletler'e göre, 1950'de dünya nüfusu yaklaşık 2.5 milyar iken, 2020'de bu rakam 7.8 milyara ulaşmıştır. Rapora göre dünyanın 2030'da 8,5 milyar, 2050'de 9,7 mil-

yar, 2100'de 10,4 milyar nüfusa ulaşacağı tahmin edilmektedir (United Nations Population Fund, 2023). Son yüzyılda dünyadaki hızlı nüfus artışında ülkemizin de büyük katkısı bulunmaktadır. 2017 yılı itibarıyla yaklaşık 80 milyon olan ülke nüfusunun, 2040 yılına gelindiğinde 100 milyonu aşması öngörülmektedir (Nüfus Projeksiyonları, 2018-2080, 2018).

Kentleşmenin ülke yönetimi çerçevesinde düzenli ve planlı gerçekleştirilmesi elzemdir. Aksi halde kırsal bölgelerde tarım yapmak için kullanılan araziler, yerleşim alanları ve altyapı projeleri için kullanılmaya başlanır.

Ülkemiz nüfusunun hızla artması, özellikle büyük şehirlerde konut talebinin artmasına neden olmaktadır. Bu talep artışı ve buna dayalı hızlı kentleşme, çevre sorunlarının büyümesine yol açmaktadır. Kentleşmenin ülke yönetimi çerçevesinde düzenli ve planlı gerçekleştirilmesi elzemdir. Aksi halde kırsal bölgelerde tarım yapmak için kullanılan araziler, yerleşim alanları ve altyapı projeleri için kullanılmaya başlanır. Bu durum, tarım sektörünün küçülmesine ve tarımsal üretimde sorunlara neden olabilir. Tarım topraklarının azalması, ormanların kesilmesi ve toprakların betonla kaplanması, yeşil alanların azalması yanı sıra biyoçeşitliliği ve ekosistemleri tehdit eder. Bu, doğal felaketlere daha fazla açık hale gelmemize yol açabilir. Hızla büyüyen kentler ve endüstriyel faaliyetler hava ve su kirliliği sorunlarına yol açar. Kentleşmeyle birlikte ulaşım talepleri artar ve bu da fosil yakıt kullanımını artırarak hava kirliliğini ve sera gazı emisyonlarını yükseltir. Yüksek binalar, asfalt yollar ve beton şehir altyapısı, sıcaklık artışlarına ve karbon emisyonlarının artışına neden olarak iklim değişikliğini tetikler (Kauffman, 2014). Bu durum insan yaşamında, sağlık sorunları (1), konforsuz yaşam alanları (2) (ısısal, işitsel, görsel açıdan) ve kontrolsüz enerji tüketimi (3) gibi birçok problemin oluşmasına sebep olmaktadır.

Yoğun nüfuslu kentler, hava kirliliği, trafik sıkışıklığı, su kirliliği ve gürültü gibi faktörlere maruz kalan insanların sağlığını olumsuz etkiler. Bunun sonucunda solunum yolu hastalıkları, kardiyovasküler rahatsızlıklar ve zihinsel sorunlar gibi bir dizi sağlık sorunu (1) ortaya çıkar (Grierson, 2007). Bunun yanı sıra kentsel alanlar genellikle çevredeki kırsal alanlara göre önemli ölçüde daha yüksek hava ve yüzey sıcaklıklarına sahip; doğal havalandırmanın yapılaşma ile yön değiştirerek yer yer kesintilerin olduğu bir yapıdadır. Bu durum, kentsel ısı adalarına ve ısısal konforsuzluğa neden olur (Li, Stringer, & Dallimer, 2022). Ayrıca, trafik gürültüsü, fabrika sesleri ve yüksek ses seviyeleri, işitsel konforu düşürürken; az yeşil alan, yetersiz aydınlatma ve yoğun yapılaşma, görsel konforu düşük yaşam alanlarının (2) oluşmasına yol açar. İlgili yaşam alanı konforunu sağlamak üzere alınan teknolojik destekler kontrolsüz enerji tüketimini (3) artırır. Yoğun nüfuslu bölgelerde enerji ihtiyacı artar ve bu da enerji kaynakla-

rının aşırı kullanımına ve enerji maliyetlerinin yükselmesine yol açar.

Bu noktada, bilişim toplumlarının bireyselleşmiş yaşam alanları tasarımında "verimlilik ve enerji tasarrufu" konuları gündeme gelmektedir. Bu doğrultuda bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi, hızlı kentleşme ve artan konut talepleri nedeniyle yaşanan bu problemlerin çözümünü mümkün kılmaktadır.

Bugün insanın yaşamını devam ettirdiği alanlar, gerçek anlamda zekasının bir ürünü olarak teknoloji ile iç içe geçmiş durumdadır. Teknoloji, bina ve mekan tasarımlarında gelişen ve değişen yaşam biçimleri / koşulları için daha verimli işletim ve kullanımın sağlanması ve yönetilmesi, insanın yaşamsal eylemlerinde konfor koşullarının otomatikleştirilmesi, çok çeşitli verinin toplanarak analiz edilmesi için bir çıkış olmuştur. Bir başka deyişle teknolojik gelişmeler mimari tasarımda, malzemeden yapım teknik ve sistemlerine, altyapı ve teçhizat sistem kontrolleri ve yönetiminden güvenlik ve iletişim unsurlarına kadar geniş bir yelpazede ileri teknolojilerin kullanılması ile kendini göstermektedir.

Hızlı nüfus artışı, doğal enerji kaynaklarının tükenmeye başlaması sebebiyle enerji krizinin başlaması ve enerji maliyetlerinin artışıyla 1980'li yıllarda bilgi ve iletişim teknolojileri gelişiminin mimariye getirdiği imkanlarla "akıllı bina" tasarımları gündeme gelmiştir (Kara, 2017). Bu gelişme, "akıllı bina" kavramının başlangıç noktası olmuş ve "akıllı bina" terimi ilk kez 1980'li yılların başında merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nde Washington'da bulunan ABD Akıllı Bina Enstitüsü (IBI) tarafından ortaya konmuştur. ABD Akıllı Bina Enstitüsü "akıllı bina"yı yapılar, sistemler, hizmetler/yönetim ve bunlar arasındaki karşılıklı ilişkiler olmak üzere dört temel unsurun optimizasyonu yoluyla üretken ve uygun maliyetli bir ortam sağlayan bina olarak tanımlamaktadır. Avrupa Akıllı Bina Grubu (EIBG) ise "akıllı bina"yı, sakinlerine verimliliği en üst düzeye çıkaran ortamı oluşturan ve aynı zamanda donanım ve tesislerin minimum yaşam süresi maliyetleriyle kaynakların verimli yönetimini sağlayan bir bina olarak tanımlamaktadır (IGI Global, 2021). Akıllı binalar için birçok ülkede farklı tanımlamalar yapılmıştır. Bu farklılığın sebebi, teknolojinin gelişimi ve kullanıcı gereksinimlerinin farklılaşmasıdır.

Teknolojik gelişmelerin getirdiği yeniliklerin mimariye yansımasıyla tasarlanan ilk akıllı bina, 1981 senesinde Amerika Birleşik Devletleri'nin Connecticut eyaletinde Technologies Corporation tarafından yapımına başlanan ve 1983 yılında tamamlanan "City Palace" isimli ofis binasıdır. Akıllı bina kapsamında iş merkezleri, hastaneler, okullar, alışveriş merkezleri, oteller, konutlar vb. yer almaktadır.

City Palace, Connecticut -ABD

Akıllı binalarda amaçlanan başlıca unsurlar, merkezi denetim ve işletmeyi sağlamak, enerji tasarrufu sağlamak ve güvenlik kontrolünü sağlamaktır. Bu amaçları gerçekleştirmek için merkezi kumanda ve kontrol programları, enerji yönetim programları ve güvenlik kontrol programları kullanılması gerekmektedir. Bu programlar, binada sensörler (algılayıcılar), kontrol mekanizmaları, bilgisayarlar ve gerekli tesisatlar içeren sistemlere ait izleme, kontrol ve raporlama süreçleri için gereken işlemlerin takibinde kullanılır. Binalarda oluşturulan bu sistemler, kullanıcı gereksinimlerine ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak değiştirilip, çeşitlendirilebilmektedir. Akıllı bina sistemleri olarak adlandırılan bazı ana sistemler şöyledir (Tolun & Işık, 1995):

• **Çevre düzenleyici sistemler:** Isıtma, soğutma, havalandırma, nemlendirme, sulama, ses düzeni vb. sağlamak.

• **Yangın ve kaçış:** Yangın durumunda güvenliği aramak ve kaçış yollarını hazırlamak.

• **Enerji kontrolü:** Enerji tüketimini sürekli izleyip kontrol altında tutmak, rapor verip harcama durumunu bildirmek.

•**Güvenlik ve koruma:** Yabancıları, güvenlik ihlalini (hırsız, silah vb.) takip etmek ve tehlike anında ilgili güvenliği haberdar etmek.

> “Akıllı binalarda amaçlanan başlıca unsurlar, merkezi denetim ve işletmeyi sağlamak, enerji tasarrufu sağlamak ve güvenlik kontrolünü sağlamaktır.”

• **Aydınlatma ve elektrik sistemleri:** Tüm elektriksel sistemlerin optimum kullanımını sağlamak.

• **Bina onarım ve bakım:** Bina içi sorunlu / arızalı bölgeleri ilgili birimlere zamanında haber vermek.

• **Haberleşme-iletişim:** Güvenlik birimi ile ve kullanıcılar arası iletişim, internet, uydu, fiber, haberleşme, posta, anons vb iletişimi ve erişimi sağlamak .

• **Ulaşım ve bina servisleri:** Asansör, merdiven ve otopark kullanımı ile çöp, temizlik vb. servisleri düzenlemek ve takip etmek .

• **Teknik destek:** Danışma, sekreterlik, bilgisayar/yazılım, banka vb. servisler için teknik çözümler üretmek ve/veya çözüme yönlendirmek

• **Yönetici servisleri:** Yemek, toplantı, ulaşım, vale, ofis vb. düzenlemelerin yönetimini sağlamak.

Akıllı binalar, kendi gereksinimleri çerçevesinde ilgili sistemlerin ve/veya hizmetlerin tümüne yanıt vermek durumundadır ve içermeleri gereken bileşenler (akıllı bina bileşenleri) aşağıdaki şekilde özetlenebilir (Ghaffarianhoseini et al., 2016).

• **Akıllılık ve Teknoloji Farkındalığı:** Bina bileşenleri için gelişmiş gömülü sistemlerin kullanılması, akıllı teknolojilerin ve ekonomik ilkelerin birleştirilmesi, gelişmiş sensörler (algılayıcılar) ve yapay zeka ile iç içe olması, bina sistemlerinin uygulanması ve teknolojik entegrasyonlar, güncel uyarlanabilir ve birlikte çalışabilir bina kontrol sistemlerinin uygulanması.

• **Ekonomiklik ve Maliyet Verimliliği:** Ekonomik yansımaların, yaşam döngüsü analizinin ve maliyet etkinliğinin dikkate alınması, artan üretkenliğin dikkate alınması, kaynakların verimli yönetiminin uygulanması, maliyet / zaman tasarrufu stratejilerinin dikkate alınması.

• **Kişisel ve Toplumsal Duyarlılık:** Kullanıcıların gereksinimlerinin ve beklentilerinin dikkate alınması, sağlık, konfor, rahatlık, güvenlik ve emniyetin göz önünde bulundurulması, sürekli genişleyen ve değişen insan ihtiyaçlarına uyarlanabilir olması, sosyal ve teknolojik değişimlere duyarlı olması, iletişim ve küreselleşme ihtiyaçlarına duyarlı olması, kullanıcıların refahının, duygusal tatmininin ve gelişmiş yaratıcılığının dikkate alınması.

• **Çevresel Duyarlılık:** Ekolojik olarak sürdürülebilir tasarımın uygulanması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, enerji verimliliği stratejileri ve koruma teknikleri ile enerji yönetim sistemlerinin uygulanması.

Akıllı bina sistemleri, bu bileşenleri bir araya getirerek binaları daha enerji verimli, güvenli, konforlu ve sürdürülebilir hale getirir. Bu bileşenlerin uyumlu bir şekilde çalışması, bina sahiplerine ve işletmecilerine bir dizi avantaj sunar.

• **Enerji Verimliliği ve Sürdürülebilirlik:** Akıllı bina sistemleri, enerji tüketimini etkili bir şekilde yönetme yeteneği ile öne çıkar. Isıtma, soğutma, aydınlatma ve diğer enerji tüketim sistemlerini optimize ederek enerji tasarrufu sağlar. Bu, enerji maliyetlerini azaltır ve karbon ayak izini küçültür. Çevre bilincinin artması ve enerji maliyetlerinin yükselmesi, akıllı bina sistemlerinin tercih edilme nedenlerinden biridir. Bu sistemler, enerji tüketimini etkin bir şekilde kontrol ederek sürdürülebilirlik hedeflerine katkıda bulunur.

• **Güvenlik ve Erişim Kontrolü:** Akıllı bina sistemleri, güvenlik ve erişim kontrolünde önemli bir rol oynar. Biyometrik kimlik doğrulama, güvenlik kameraları, alarm sistemleri ve erişim kontrolü gibi özellikler güvenliği arttırır. Güvenlik, modern binaların öncelikli endişesidir. Akıllı bina sistemleri, bu ihtiyacı etkili bir şekilde karşılayarak hem mülk sahipleri hem de sakinler için güvenli bir yaşam alanı sunar.

• **Konfor ve İş Verimliliği:** Akıllı bina sistemleri, iç mekan konforunu arttırır. Isısal, görsel ve işitsel konfor parametrelerini optimize ederek sakinlerin veya çalışanların yaşam kalitesini yükseltir. Aynı zamanda, iş yerlerinde otomasyon verimliliğini yükseltir. Konfor ve iş verimliliği, bina sakinleri ve işletmecileri için önemli bir faktördür. Akıllı bina sistemleri, bu ihtiyaçları karşılamak için etkili bir araç sunar.

• **Bakım ve Maliyet Azaltma:** Akıllı bina sistemleri, bakım süreçlerini optimize etme ve maliyetleri azaltma potansiyeline sahiptir. Ekipman arızalarını önceden tespit etme

> Akıllı sistemlerle donatılan akıllı binalar, sahip oldukları özellikler ve avantajlarla hayatı kolaylaştırdığı gibi kullanıcılarına sağlıklı, güvenli ve konforlu bir yaşam ortamı da sunmaktadır.

ve bakım ihtiyaçlarını planlama yeteneği, bakım maliyetlerini azaltır. Bakım maliyetleri ve verimlilik, bina sahipleri ve işletmecileri için önemli konulardır. Akıllı bina sistemleri, bu ihtiyaçları karşılamak için etkili bir yol sunar.

Dünya genelinde kullanılan enerjinin üçte biri yapıların tasarım, inşa, işletim ve yıkım sürecinde kullanılmaktadır. Bu sebeple, sürdürülebilir kalkınmada binaların önemi çok büyüktür. Gelişen ve değişen dünyada ortaya çıkan sorunlar, insan zekası ile birleşen teknolojik gelişmelerle çözülmektedir.

Akıllı sistemlerle donatılan akıllı binalar, sahip oldukları özellikler ve avantajlarla hayatı kolaylaştırdığı gibi kullanıcılarına sağlıklı, güvenli ve konforlu bir yaşam ortamı da sunmaktadır. Akıllı bina sistemleri pek çok fonksiyon ve boyuttaki binalarda uygulanabilecek sistemlerdir. Bu sistemlerin yapım maliyeti, diğer binalara göre yüksek olmasına karşın; bina işletim maliyetleri diğer binalara göre daha düşüktür. Akıllı binalarda, binanın tek noktadan kontrol edilmesini sağlayan otomasyon sistemleri ve bina fonksiyonuna uygun alt sistemler ile enerji tasarrufu ve kullanıcı konforu en üst düzeyde sağlanmaktadır.

Dünyada olduğu gibi ülkemizde hatta şehrimizde bu sistemlerin kullanımının teşvik ve tercih edilmesi, üzerinde yaşadığımız dünyada sınırlı olan doğal kaynaklarımızın korunmasında önemli bir adım olacaktır. Unutulmamalıdır ki yaşadığımız çevre var olduğu sürece biz de bu evrende varlığımızı sürdürebiliriz.

REFERANSLAR

- Ghaffarianhoseini, A., Berardi, U., AlWaer, H., Chang, S., Halawa, E., Ghaffarianhoseini, A., & Clements-Croome, D. (2016). What is an intelligent building? Analysis of recent interpretations from an international perspective. Architectural Science Review, 59(5), 338–357. https://doi.org/10.1080/00038628.2015.1079164
- Grierson, D. (2007). Health problems associated with the built environment in areas of rapid urbanization and poverty. International Journal of Interdisciplinary Social Sciences, 2(3), 391–396. https://doi.org/10.18848/1833-1882/CGP/v02i03/52317
- IGI Global. (2021). What is Intelligent Building. Retrieved from https://www.igi-global.com/dictionary/gesture-driven-system-for-intelligent-building-control/15019
- Kara, B. (2017). Akıllı Bina Cephelerinin Sürdürülebilir Kalkınma Bağlamında İrdelenmesi. Haliç Üniversitesi.
- Kauffman, H. J. (2014). Urbanization: Global trends, role of climate change and effects on biodiversity. In Urbanization: Global Trends, Role of Climate Change and Effects on Biodiversity.
- Li, X., Stringer, L. C., & Dallimer, M. (2022). The Impacts of Urbanisation and Climate Change on the Urban Thermal Environment in Africa. Climate 2022, Vol. 10, Page 164, 10(11), 164. https://doi.org/10.3390/CLI10110164
- Nüfus Projeksiyonları, 2018-2080. (2018). Ankara.
- Tolun, M. R., & Işık, i. M. (1995). Akıllı Bir Ev Tasarımı ve Uygulaması. Bina Yapımında Güncel Yaklaşımlar Sempozyumu Mimar Sinan Üniversitesi, 3-5 Mayıs, 79–91.
- United Nations Population Fund. (2023). State of World Population Report 2023. New York.

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
CHAMBER OF COMMERCE

GELECEĞE ODAKLANAN
PROJELER YAPIYORUZ

ESKİŞEHİR fuar kongre merkezi

ETO-METSEM
Mesleki Test ve Sertifikasyon Merkezi

ETO AKADEMİ

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
ULUSLARARASI İLİŞKİLER

ETOMÜZE
ESKİŞEHİR TİCARET ve SANAYİ MÜZESİ

ETO SANAT

eskisehirto | ETOTV

www.etonet.org.tr

VEHBİ KOÇ
KONGRE MERKEZİ

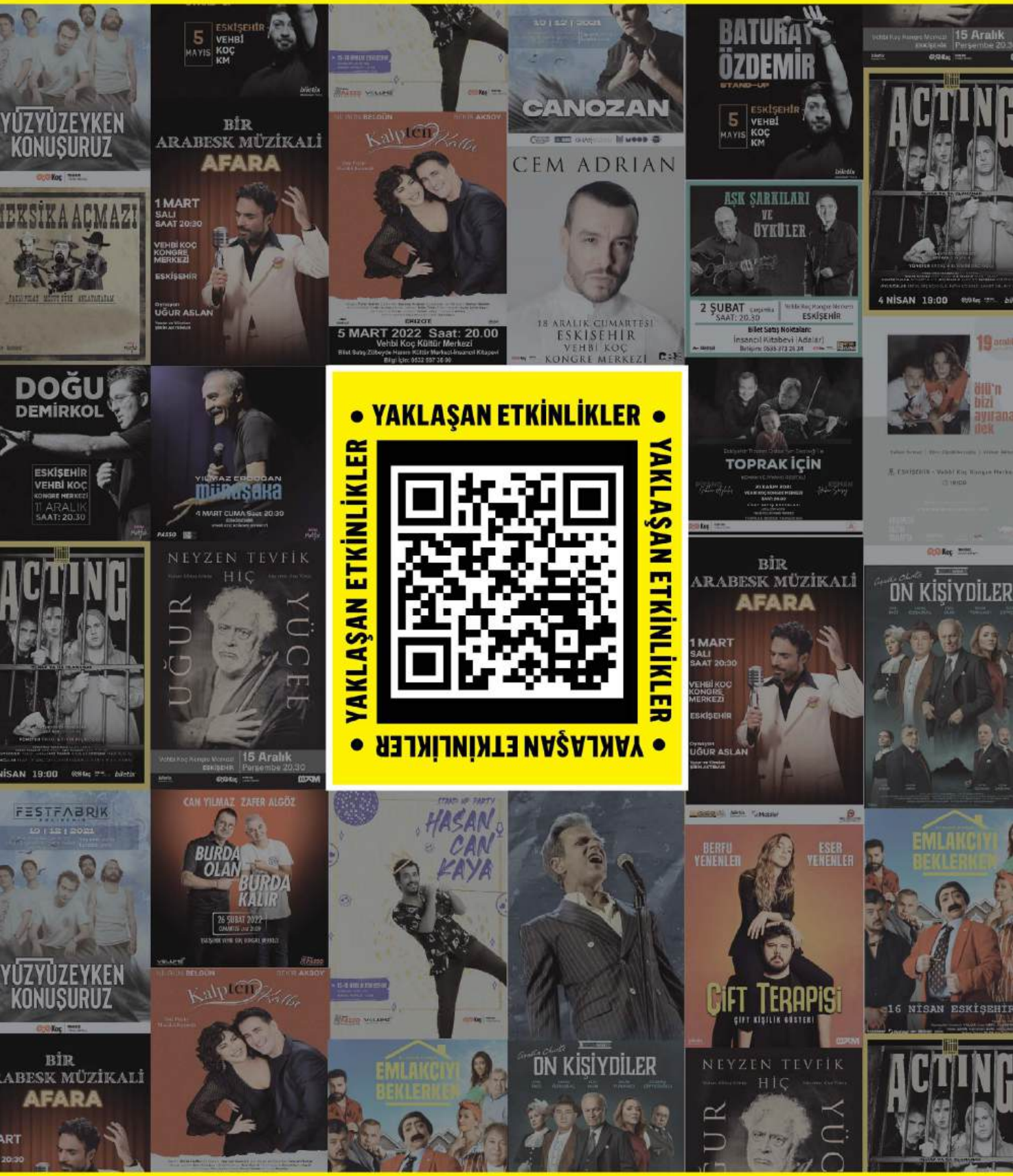

www.efkm.com.tr

Eskişehir Fuar Kongre Merkezi ve Vehbi Koç Kongre Merkezi
Eskişehir Ticaret Odası'nın tescilli markalarıdır.

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI
CHAMBER OF COMMERCE

Eskişehir Elektroser

TÜM OFİS MAKİNELERİ İHTİYAÇLARINIZDA
YANINIZDA

Fotokopi Makinesi • Yazıcı • Tarayıcı • Plan kopya • Satış ve Teknik Destek Çözümleri

SATIŞ

Büyük, orta, küçük işletmenize özel ihtiyaç planlaması ve analizler yapıyor, profesyonel baskı çözümleri sunuyoruz.

KİRALAMA

Toner, yedek parça maliyetine son veriyoruz. Çektiğiniz kadar ödeyin.

TEKNİK SERVİS

Tecrübeli ve profesyonel kadroyla işlerinizi mümkün olduğunca yerinde çözüyor, hızlı ve güvenilir bir hizmet sunuyoruz.

Rex-Rotary | LEXMARK | Avision

SHARP Kodak | HSM® | OKI | RICOH

İstiklal Mh.Yeşiltepe Sk. No:23/A Odunpazarı / Eskişehir
0.222.232 45 43 – 0.222.220 18 85 – 0.533.316 95 53

www.eskisehirelektroser.com
ozge@eskisehirelektroser.com

aZall.com
A'dan Z'ye All

E-Ticarette Alışveriş deneyiminizi yeniden tanımlıyoruz

A'dan Z'ye Alışverişin Adresi

Yapay zeka ile çalışan uygulamamızda ürün arattınız mı?

Available on the App Store

GET IT ON Google Play

Takipte kalın